

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2^E JAARGANG

WOENSDAG 26 DECEMBER 1917

No. 104

INHOUD

	Blz.
GERMANISMEN	965
Oorlogsbelastingen in de Vereenigde Staten	966
Minister Treub's Monopolisatieplan der Levensverzekering	967
Amerika's toekomst ter Zee	970
De Rijksmiddelen	970
AANTEKENINGEN:	
De nieuwe staatsleening en naamlooze vennootschappen werkzaam in de koloniën	971
Versmelting van nikkelen en bronzen pasmunt	971
De Oostenrijksch-Hongaarsche bank in den oorlog	971
BOEKAANKONDIGING	972
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	973
MAANDCIJFERS:	
Ontvangsten van Spoor- en Tramwegmaatschappijen ..	973
Overzicht der Rijksmiddelen	974
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	974—983
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hooghweg 122, telefoon no. 3000. Telegramadres: Economisch Instituut.

Bijdragen en mededeelingen, den inhoud betreffende, gelieve men te zenden aan het secretariaat.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 12,—, buitenland en koloniën f 14,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonneés, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

24 DECEMBER 1917.

De vaste stemming op de geldmarkt bleef ook deze week aanhouden. De prolongatierente noteerde gedurende de eerste helft der week nog 4½ pCt.; daarna werd 5 pCt. genoteerd. Particulier disconto was wederom hooger en zeer moeilijk onder te brengen. De rentevoet wijkt slechts weinig meer af van het officieel disconto van de Nederlandsche Bank. Kleine posten werden tot 4½ à 4¼ pCt. afgedaan.

Het was dan ook niet te verwonderen, dat het aangeboden schatkistpapier alleen op ongeveer diezelfde basis was te plaatsen. Voor de gevraagde zestig miljoen gulden werd ingeschreven tot een bedrag van f 56.957.000. Voor de kortlopende biljetten bestond al zeer weinig vraag. De meeste inschrijvingen waren

voor de driemaandsch promessen. Toegewezen werden f 46.730.000 promessen à f 988,88 en f 6.014.000 biljetten à f 1000,41, gevende voor beide soorten een netto rendement van circa 4¼ pCt.

De wisselmarkt was deze week weder bijzonder vast voor Marken en Oostenr. Kronen. De koersen liepen sprongsgewijze op en bereikten, na drie achtereenvolgende dagen circa 4 à 5 pCt. gestegen te zijn, hun hoogste punt op Donderdag met circa 46,75 voor Marken en circa 28.— voor Kronen. Daarna trad eenige reactie in; het slot bleef echter vast op ca. 44.50 en 26.75. Vooral Marken hebben zich nu in korten tijd buitengewoon kunnen herstellen en hebben meer dan de helft van hun disagio ingehaald.

De handel in wissels op de overige landen stond herhaaldelijk geheel stil, daar de gansche aandacht op Marken en Kronen was geconcentreerd.

GERMANISMEN.

Het is een merkwaardig — hoewel zeker niet onverklaarbaar — feit, dat onze Nederlandsche schrijftaal zich in de laatste jaren steeds meer begint te verduitschen. Bedoeld is hier nu niet schrijftaal in tegenstelling met spreektaal — het fundament der richting-Kollewijn —, maar de zinsbouw, de woordvorming, en de geheele wijze van zich uit te drukken in geschriften, brieven, publicatiën van hoogere en lagere autoriteiten, advertentiën, dagbladberichten en dergelijke. Vooral in het schriftelijk handelsverkeer is de verduitsching zeer sterk aan het voortwoekeren, en dagelijks gebruikt men, in handels- en financieele kringen, ook in het gesprek, woorden en wendingen, die niets Hollandsch meer hebben en voetstoots uit het Duitsch zijn overgenomen.

Het schijnt mij van belang, deze gevaarlijke ziekte te signaleeren en te trachten haar te bestrijden.

De plaats om een ernstig woord van waarschuwing te doen hooren tegen het verknoeien en verhandelen van ons Nederlandsch idioom, is niet gemakkelijk te kiezen. Een dagblad-artikel bereikt wel een grooten kring, maar is aanstonds weder vergeten. Een kort protest in het een of ander algemeen tijdschrift wordt niet algemeen genoeg verspreid, en spreekt trouwens voornamelijk tót personen, die niet meer overtuigd behoeven te worden.

Aangezien nu, naar mijne ondervinding, de leelijke gewoonte het sterkst voorkomt in handels- en financieele kringen, schijnt het mij niet ongewenscht te dezer plaatse een waarschuwend stem te doen hooren. Ik zou alle kooplieden, chefs van kantoren en handelshuizen, met nadruk willen vragen, hetgeen volgt ernstig te overwegen, er bij hun personeel op aan te dringen, de onzuiverheden in de correspondentie te vermijden, en te weigeren brieven en stukken te teekenen, waarin Nederlandsche woorden en wendingen verwaarloosd en door Deutsche vervangen worden.

Het zuiver houden van onze taal is een van de meest dringende voorwaarden voor onze nationale onafhankelijkheid, en het onoplettend of oogluikend toelaten van germanismen een ernstig gevaar: het langzaam ingeslopen misbruik wordt een gewoonte, en als eenmaal onze taal doortrokken wordt van vreemde elementen, geven wij een kracht en een schat prijs, die wij met niet genoeg zorg kunnen aankweken en beschermen.

De naaste aanleiding tot het op schrift stellen van deze beschouwing is niet een handelsbrief, maar een toevallig te mijner kennis gekomen recente legerorder van den Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht.

Indien de hooge autoriteiten, en zelfs de regering, zich niet ontzien om de meest ergerlijke vergripen tegen ons Nederlandsch taaleigen te begaan in schrift of druk — hoe veel te meer zal dan de gewone burger en de man van zaken, die niet immer den tijd hebben de taal hunner schrifturen nauwkeurig te wikkelen en te wegen, langzamerhand afglijden tot het verwaarloozen van de Nederlandsche taal ten gunste van een vreemde, en daardoor medewerken om die taal — en daarmee ten slotte den nationalen geest des volks — te ondermijnen en ten val te brengen.

De bedoelde legerorder luidt als volgt: „In het algemeen meen ik, dat de uit te stellen grenswachten „een sterkte zouden kunnen hebben van . . . , waarvan „één als ordonnans ware te beschouwen, die zoo mogelijk te voorzien ware van een rijwiél” enz.

Wie nog niet gewend is aan dit Nederlandsche Duitsch, zou denken, dat de Generaal het heeft over een grenswacht die voorloopig nog niet behoef op te komen, een wacht, die „uitgesteld” wordt (aangenomen, dat men dit zoo zou mogen uitdrukken). Maar Zijne Excellentie bedoelt een wacht, die *uitgezet* moet worden, en, doortrokken van den Duitschen geest, die ook in militaire kringen zich pleegt te uiten, denkt hij aan „ausstellen” en vertaalt dit maar botweg met „uitstellen”. Het is natuurlijk niet de Opperbevelhebber-zelf, die dit taaltje neerschrijft, maar de een of andere officier van zijn bureau; doch indien ik als legercommandant een stuk moest onderteekenen waarin die wanspraak voorkwam, zou ik het mijn ondergeschikte terugzenden met de apostille: „schrijf je moer's taal, kapitein”.

En nu de handelscorrespondentie.

Zie hier een paar staaltjes, die mij den laatsten tijd onder de oogen kwamen en waarvan ik aanteekening hield. Het zou mij geen moeite kosten, ze met honderden te vermeerderen.

Een bekende bankiersfirma vangt haren adviesbrief aan met: „Aanbij zenden wij U”.

Een ander Hollandsch huis zendt een remise en verzoekt: „ons hiertegen te doen toegaan”.

Weer een ander schrijft: „beleefd verzoeken wij U de aangevraagde stukken te willen *uithandigen* aan...”

Een vierde: „hiernevens zenden wij U . . . , waarvan U de ontvangst gelieve *aan te erkennen*”.

Dat de zaak waarnaar of de persoon naar wien gevraagd wordt, algemeen op zijn Duitsch de *betreffende* heet, behoeft ik nauwelijks te herinneren.

Er is geen kantoorbediende die niet, als er een fout geconstateerd is of een wenk gegeven wordt, spreekt of schrijft van de gemaakte „*bemerking*”.¹⁾

En aan het hoofd van sommige formulieren van De Nederlandsche Bank prijkt in volle Duitsche glorie het woord „*overwijzing*”, ofschoon er keus is tusschen de goed-Nederlandsche „*overschrijving*” en „*overboeking*”.

Het comble op dit gebied is wel de volgende informatie, die ik las en die onderteekend was door de Directie van een der grootste Nederlandsche banken: „Aangevraagde is een *beduidende* en *aangeziene* firma, die *onbedingd* goed is voor hare engagementen.”

Mij dunkt, dat ik met deze aanhalingen volstaan

¹⁾ Dit on-Nederlandsche woord wordt helaas ook door de superieuren veelvuldig gebruikt.

kan. Zij zijn, gelijk ik zeide, dagelijks uit gedrukte en geschreven stukken met dozijnen te vermeerderen.

Wat ik zou willen vragen is dit:

Laat ieder chef, directeur, enz., de brieven die men hem ter teekening voorlegt, ook in *dit* opzicht *goed lezen*, en weigeren zulke wan-taal te teekenen. Bij de meer ontwikkelden toch is het vaak de sleur, die op den vorm, waarin een mededeeling is vervat, minder doet letten dan op deze zelve. Laten zij hun kantoorpersoneel dit stukje ter lezing geven en er bij hun bedienden ernstig op aandringen, — onder bedreiging dat de brief anders moet worden overgeschreven — dat men op een Nederlandsch kantoor aan een Nederlander Nederlandsch zal schrijven en geen Duitsch. En laten zij, ten slotte, ook hun correspondenten op dergelijke fouten opmerkzaam maken en verzoeken om medewerking.

Laten wij, menschen van zaken, in deze niet schromen desnoods een onbeleefd antwoord of een beschuldiging van schoolmeesterachtigheid op te loopen: het geldt hier geen geringe zaak, want een volk, dat zijn taal prijs geeft, werkt te langen leste mede ook aan zijn politieken en economischen ondergang. En indien ooit, dan is het *nu* de tijd om voor onze onafhankelijkheid ook met het krachtige middel van taal-behoud te waken.

Het zou misschien niet kwaad zijn als zij, die dit lezen en er mede instemmen, mij een bewijs van adhaesie zonden (adres: Kas-Vereeniging). Er zou zich zoo een kern kunnen vormen, waar een kracht ten goede van kan uitgaan.

Ook zou ik aan de dagbladen en de financieele organen willen verzoeken, mijn beschouwing over te nemen of er althans de aandacht op te vestigen.

F. E. POSTHUMUS MEYJES.

Amsterdam, December 1917.

OORLOGSBELASTINGEN IN DE VEREENIGDE STATEN.

Wilson's gouvernement heeft de wereld verbaasd door een reeks van diepingrijpende oorlogsmaatregelen, niet in de laatste plaats op economisch gebied, die in de Vereenigde Staten in snelle opvolging den overgang van den vredes- tot den oorlogstoestand, zooals Europeesche begrippen zich dezen na een geleidelijke ontwikkeling van enkele jaren thans voorstellen, hebben compleet gemaakt. De ijver van den nieuwbekeerde, die uit al deze maatregelen spreekt, heeft zich ook ten opzichte van de kleine neutrale staten van Europa op zeer hardhandige wijze doen gevoelen en met name ons land heeft reden tot ernstig beklag. Intusschen mag dit niet verhinderen te erkennen — en dit maakt de zaak voor ons eer ernstiger — dat over de gansche linie eenzelfde geest in de genomen maatregelen tot uiting komt.

Onder de economische maatregelen neemt de United States War Revenue Act 1917, het geheel van de op 3 October j.l. tot wet verheven oorlogsbelastingen, om meer dan één reden een bijzondere plaats in. Al dadelijk wegens de sommen, die er mede gemoeid zijn. Uit deze belastingen toch blijkt, dat de Vereenigde Staten getrouw blijven aan het Angelsaksisch beginsel, een zoo groot mogelijk deel van de lasten van den oorlog te leggen op de schouders van het thans levend geslacht. Zelfs is reeds dadelijk ingegrepen op zodanige wijs als in Engeland eerst na bijna twee oorlogsjaren het geval was.

De meerdere opbrengst, die de oorlogsbelastingen per jaar zullen opleveren, loopt naar officiële schatting tegen de 2,5 milliard dollar. Het leeuwendeel, belangrijk meer dan 1 milliard, wordt verwacht uit de oorlogswinstbelasting, 450 millioen uit den opslag op de inkomstenbelasting, 360 millioen uit den opslag op de inkomstenbelasting op vennootschappen en de rest uit een reeks indirecte belastingen, in de eerste plaats enkele verhoogingen van accijnzen en invoerrechten, een verkeersbelasting, inclusief telegraaf en telefoon,

een belasting op verzekeringspolissen, een oorlogszegelrecht, een belasting op toegangsbewijzen voor schouwburgen enz., benevens enkele kleinere belastingen.

Van deze oorlogsbelastingen verdienen de 3 eerste een nadere beschouwing.

De oorlogswinstbelasting wijkt op enkele cardinale punten af van de meeste gelijknamige belastingen in Europa, waaronder ook de Nederlandsche.

In de eerste plaats ontbreekt de eisch van verband met den oorlogstoestand en wordt de belasting dus geheven van alle bedrijfsinkomen, dat, uit welken hoofde ook, het gemiddelde voor-oorloginkomen overtreft, terwijl voorts het percentage niet voor alle heffingen gelijk is, doch klimt naar gelang van de verhouding van het inkomen tot het in het bedrijf gestoken kapitaal. Gevolg zal dus zijn, dat bij geringe kapitalisatie het percentage zeer belangrijk hooger kan zijn dan hetwelk over heel wat grooter oorlogswinsten geheven wordt, mits uit een veel hooger gekapitaliseerd bedrijf.

Oorlogswinstbelasting moet worden betaald door allen, Amerikanen en vreemdelingen, particulieren en vennootschappen al dan niet in de Vereenigde Staten gevestigd, die binnen de Unie in handel of bedrijf betrokken zijn. Van het bedrag, waarover belasting moet worden betaald, mag worden afgetrokken de gemiddelde voor-oorlogwinst, echter niet minder dan 7 en niet meer dan 9 pCt. over het thans in het bedrijf gestoken kapitaal. Deze aftrek geldt voor allen. Binnenlandsche vennootschappen mogen bovendien 3000 dollar in mindering brengen, binnenlandsche firma's en particulieren bovendien 6000 dollar. Buitenlandsche ondernemingen en in het buitenland gevestigde particulieren mogen slechts de voor-oorlog winst aftrekken, doch deze tot ten minste 3000 dollar. Het heffingspercentage bedraagt 20 pCt. over het aldus berekend meerder inkomen, voor zoover het niet 15 pCt. van het in het bedrijf gestoken kapitaal overtreft, 25 pCt. over het meerder inkomen van 15 tot 20 pCt. van het kapitaal, 35 pCt. van het meerder inkomen van 20 tot 25 pCt. van het kapitaal, 45 pCt. van het meerder inkomen van 25 tot 33 pCt. van het kapitaal, en 60 pCt. daarboven.

Niet minder belangstelling verdient de opslag op de in 1916 ingevoerde inkomstenbelasting, waarbij bovendien nimmer vergeten moet worden, dat men hier te doen heeft met een inkomstenbelasting, geheven door een bondsregering, een belasting dus, die komt naast de belastingen, geheven door de afzonderlijke staten. De oorlogsinkomstbelasting kenmerkt zich door een zeer sterke progressie in een vorm, waarin deze vóór den oorlog — behalve tot zekere hoogte in de Engelsche supertax — in de Europeesche belastingwetten vrijwel onbekend was. Immers, wat daar onder den naam van progressie doorging, was in het licht van wat thans in verschillende landen tot wet wordt verheven, nauwelijks meer dan een degressie-stelsel voor de kleinere inkomens. Het heeft den schijn, alsof op belastinggebied vooral in dit opzicht de oorlog druk bezig is, goedschiks of kwaadschiks, nieuwe begrippen te brengen.

Ten einde een duidelijk beeld te geven van wat de thans in de Vereenigde Staten aanvaarde opslag op de inkomstenbelasting beteekent, vindt men hieronder de belasting volgens de wet van 8 September 1916 en vervolgens den oorlogsupslag van 3 October 1917, alsmede ten slotte het totaalpercentage naast elkander opgegeven. Evenals de oorspronkelijke wet van 1916, splitst ook de oorlogsverhoging het te heffen bedrag naar Engelsch voorbeeld in een vast percentage — thans dus tezamen 4 pCt. — en een supertax. Uit den staat blijkt, dat wat het vaste percentage betreft, het oude minimum van 3000 dollar voor den opslag tot 1000 dollar is verlaagd. Dit minimum geldt voor ongehuwden. Voor gehuwden bedraagt het minimum 2000 dollar met 200 dollar voor ieder kind.

	Belasting 1916		Oorlogsverhoging		Totaal pCt.
	Vast recht pCt.	Additioneel recht pCt.	Vast recht pCt.	Additioneel recht pCt.	
\$ 1.000 tot \$ 3.000	—	—	2	—	2
\$ 3.000 „ \$ 5.000	2	—	2	—	4
\$ 5.000 „ \$ 7.500	2	—	2	1	5
\$ 7.500 „ \$ 10.000	2	—	2	2	6
\$ 10.000 „ \$ 12.500	2	—	2	3	7
\$ 12.500 „ \$ 15.000	2	—	2	4	8
\$ 15.000 „ \$ 20.000	2	—	2	5	9
\$ 20.000 „ \$ 40.000	2	1	2	7	12
\$ 40.000 „ \$ 60.000	2	2	2	10	16
\$ 60.000 „ \$ 80.000	2	3	2	14	21
\$ 80.000 „ \$ 100.000	2	4	2	18	26
\$ 100.000 „ \$ 150.000	2	5	2	22	31
\$ 150.000 „ \$ 200.000	2	6	2	25	35
\$ 200.000 „ \$ 250.000	2	7	2	30	41
\$ 250.000 „ \$ 300.000	2	8	2	34	46
\$ 300.000 „ \$ 500.000	2	9	2	37	50
\$ 500.000 „ \$ 750.000	2	10	2	40	54
\$ 750.000 „ \$ 1.000.000	2	10	2	45	59
\$ 1.000.000 „ \$ 1.500.000	2	11	2	50	65
\$ 1.500.000 „ \$ 2.000.000	2	12	2	50	66
\$ 2.000.000 en hooger	2	13	2	50	67

Ten slotte nog een enkel woord over den oorlogsupslag op de inkomstenbelasting op vennootschappen, de meest eenvoudige van de drie. Volgens de wet van 1916 werd van het totale inkomen van iedere „corporation, joint stock company, association or insurance company” een belasting geheven van 2 pCt. Bij deze 2 pCt. komt thans een opslag van 4 pCt., waardoor de totale belasting 6 pCt. komt te bedragen. B.

MINISTER TREUB'S MONOPOLISATIEPLAN DER LEVENSVZERKERING.

De mededeeling van Minister Treub in de Eerste Kamer, dat de winst der Nederlandsche Levensverzekeringmaatschappijen over 1915 de som van f 4.185.000 beloopt zou hebben, heeft Professor J. G. de Jongh er toe gebracht de resultaten van het Nederlandsche Levensverzekeringbedrijf over de jaren 1912, 1913, 1914 en 1915 samen te stellen en te analyseren. Bij dezen niet lichten arbeid, waarbij assistenten en studenten der Handels-Hoogeschool hunne medewerking verleenden, zijn een aantal onnauwkeurigheden aan het licht gekomen, die door den bewerker in de Nos. 72 en 73 van dit tijdschrift uitvoerig zijn uiteengezét.

Bij deze gelegenheid geeft Prof. De Jongh tevens in No. 73 eene analyse van het bedrijf zelf der levensverzekering, waarin hij voornamelijk drie elementen onderscheidt:

1. de administratiekosten (hieronder tevens te rekenen verliezen op agentensaldi, afschrijving op gebouwen, meubilair enz.);

2. de risico-kansen (het verschil tusschen de berekende netto-premiën en de uitkeeringen, die ten laste dier premiën zijn geschied);

3. het beheer der belegde premie-reserve (waardevermindering of waardevermeerdering der belegde premie-reserve).

De eerste factor, het bedrag der administratiekosten, is in de tegenwoordige phase van particuliere exploitatie van de beoordeeling van de economie van het beheer van overwegend belang.

De voornaamste vraag, die de beoordeelaar zich te dien aanzien heeft te stellen en die vooral voor aandeelhouders van het grootste belang geacht mag worden, is deze:

Hoe verhouden zich de exploitatiekosten ten opzichte der productie, respectievelijk, beantwoordt de daling van het percentage der sluitingskosten aan de gestelde verwachtingen? Als voorbeeld zij gewezen op de vergelijking der onkosten met de totale ontvangsten en met het verzekerd bedrag bij de Nationale Levensverzekering-Bank, opgenomen in haar verslag over 1912.

De totale onkosten bedroegen over het 3-jarig tijdvak:

1904—'06:	13,32 pCt.	van de ontvangsten,
	0,77	„ „ het verzekerd bedrag,
1907—'09:	11,81	„ „ de ontvangsten,
	0,68	„ „ het verzekerd bedrag,
1910—'12:	10,29	„ „ de ontvangsten,
	0,54	„ „ het verzekerd bedrag.

Het behoeft geen betoog, dat deze constante daling van het percentage der totale onkosten hare gunstige uitwerking op het cijfer der winsten niet missen kan. Het dividend der Nationale steeg dan ook van 75 pCt. in het driejarig tijdvak 1907—'09 tot 90 pCt. in het tijdvak 1910—'12 en 95 pCt. in de periode 1913—'15.

Wij hebben hiermede gewezen op een der voornaamste winstfactoren van de oudere levensverzekering-maatschappijen. In de meeste gevallen zit in den opslag op de netto-premie eene bron van winst, omdat deze opslag althans op een langen duur, de organisatie- en exploitatiekosten, die hij moet dekken, overtreffen gaat.

Het is aannemelijk, dat bij Staatsexploïtatie deze winstfactor op den duur niet minder zal worden, indien de Staat in het algemeen de tarieven op het bestaande niveau handhaaft. Veeleer mag verwacht worden, dat door concentratie van het bedrijf, mits het beheer wordt gelegd in de meest bekwame deskundige handen, op den factor administratiekosten nog eene aanmerkelijke besparing bereikt kan worden, zonder dat de productie ter oorzaak dier besparing eene vermindering behoeft te ondergaan.

* * *

De tweede factor, die de winst van het levensverzekeringsbedrijf bepaalt, hiervoren omschreven als de risico-kansen, is zonder twijfel de meest overwegende.

Hij omvat in hoofdzaak:

1e. de royementen, waardoor de gekweekte reserve voor zoover zij niet uitgekeerd wordt, ten goede komt van het bedrijf:

2e. de ondersterfte, die volgens deskundige berekeningen gemiddeld voor een vijfde deel tot de winst van levensverzekering-maatschappijen bijdraagt;

3e. de meerdere rente, die gekweekt wordt van de beleggingen boven den rentevoet, aan de berekening der wiskundige reserve ten grondslag gelegd.

Het spreekt van zelf, dat al deze factoren, die in den regel winstbronnen zullen zijn, evengoed verliesbronnen kunnen worden, indien de directie, haar wiskundige en medische adviseurs niet voor hunne taak berekend zijn.

De factor royementen wordt in vele verslagen, of niet, of slechts terloops behandeld. Hoewel als regel een bron van winst, wacht men zich op een hoog royementspercentage de aandacht te vestigen, omdat zoodanig percentage er op wijst, dat de productie niet op een gezonden grondslag berust.

De factor ondersterfte wordt in de meeste verslagen daarentegen uitvoerig behandeld, omdat hier meestal op gunstige verhoudingen gewezen kan worden.

Zoo vermeldt het reeds aangehaalde verslag der Nationale over 1912, dat van de kapitaalverzekeringen bij overlijden, — waar een lang leven voordeel voor de Bank beteekent, — een uitkeering aan kapitaal verwacht werd tot een bedrag van f 604.145,27, terwijl slechts behoefde te worden uitgekeerd f 441.461,72, alzoo eene winst latende van f 162.683,55.

De gunstige invloed der ondersterfte op de resultaten van het bedrijf wordt bij de Nationale steeds groter, zooals blijkt uit de verslagen over 1915 en 1916.

Voor het jaar 1915 zijn de cijfers:

Verwachte kapitaalsuitkeeringen	f 683.732,07
Betaalde „ „	„ 415.295,99
Winst uit dezen hoofde:	f 268.436,08

In het jaar 1916 is het resultaat op de kapitaalsuitkeeringen bij overlijden nog eclatanter:

Verwachte uitkeeringen	f 900.504,02
Gedane „ „	„ 516.060,62
Winst:	f 384.443,40

Niet alleen wijst het absolute winstcijfer uit deze bron op een progressie, maar ook relatief wijzigt zich de verhouding tusschen de verwachte en de werkelijke sterfte steeds meer ten gunste der levensverzekering-maatschappij. Immers, terwijl de uitkeeringen in 1912 nog 73 pCt. van het te verwachten bedrag uitmaakten, daalde dit percentage tot 60,7 pCt. in 1915 en tot 57,3 pCt. in 1916. Aan de hand van bovenstaande gegevens kan men zich een denkbeeld vormen van den verregaanden invloed, dien de winstbron der ondersterfte moet uitoefenen op de resultaten van het levensverzekering-bedrijf.

Het is wel jammer, dat Prof. De Jongh, die zich zoo'n geweldigen arbeid heeft getroost om de cijfers der Nederl. levensverzekering-maatschappijen te groepeeren en te corrigeeren, ten einde een oordeel over de rentabiliteit van het bedrijf mogelijk te maken, niet een anderen weg heeft ingeslagen, die ons nader zou gebracht hebben tot het beoogde doel. Die betere weg ware m. i. geweest het vaststellen van de waarden der intregreende factoren, die het resultaat van het levensverzekering-bedrijf bepalen met betrekking tot de collectiviteit der Nederlandsche maatschappijen. Ik kom op de uitwerking dezer methode nader terug, doch wijs er thans reeds op, omdat bij het volgen van den door mij aanbevolen weg ook verkregen zou zijn het juiste winstcijfer, aanwijzend den invloed der ondersterfte, dat aan de resultaten van het geheele Nederlandsche levensverzekering-bedrijf ten goede is gekomen.

Dat deze progressieve winstfactor ook ten volle tot uitdrukking zou komen in de resultaten van een eventueel Staatsbedrijf der levensverzekering, behoeft geen nader betoog.

De rente-factor is bijna altijd eene bron van voortdurende winst voor soliede maatschappijen, omdat deze aan hunne tarieven een voorzichtig geraamd rentevoet ten grondslag leggen. Zoo kon de Nationale in hare laatste jaarverslagen telkens verklaren, dat de gemiddelde intrest, dien zij van hare bezittingen heeft gemaakt, zooals steeds, den voor de tarieven aangenomen rentevoet van 4 pCt. en 3½ pCt. overtroffen heeft.

De gem. intr. bedroeg in 1916	1915	1912	1911
van de effecten	4,66 %	4,49 %	4,30 %
„ „ hypotheek	4,85 %	4,76 %	4,42 %
„ „ onr. goederen	4,67 %	4,84 %	5,01 %
„ „ alle bezittingen	4,74 %	4,60 %	4,37 %

Dat ook deze factor van aanmerkelijken invloed is geweest op de gunstige resultaten door de Nationale behaald, moge blijken uit eene beknopte calculatie over het jaar 1916. Volgens de rekening en verantwoording over dat jaar boekte de Nationale in totaal aan interesten f 1.395.406,91.

De gemiddelde interest van alle bezittingen bedroeg . . . . . 4,74 pCt.

Nemen wij den hoogsten rentevoet van de tarieven, aangenomen n.l. . . . . 4,— „ dan is de gekweekte meerdere rente: . . . . . 0,74 pCt.

of nominaal $\frac{74}{474} \times 1.395.406 = f 217.847,—$.

Men ziet, dat ook de rentefactor eene voorname winstbron vormt voor het levensverzekering-bedrijf, althans voor de goede op voorzichtige, commercieel en wetenschappelijk juiste grondslagen werkende ondernemingen. Mocht de Staat tot overname van het bedrijf der Nederlandsche maatschappijen besluiten, dan zal het van de voorwaarden van overname der activa door den Staat afhangen, of deze ten volle zal profiteren van de voordeelen, die voor de particuliere maatschappijen uit de oordeelkundige beleggingen hunner premie-reserven voortvloeiën. Waar verwacht mag worden, dat het Staatslevensverzekering-bedrijf het verdere accres der premie-reserve zal beleggen in leeningen van den Staat of in een anderen vorm van Staatsschuld, zal het bedrijf ook hier steeds de vruchten plukken van de hoogere rente der Staatsschuld boven den interest, aan de berekening der premien ten grondslag gelegd.

De derde der hierboven genoemde factoren, die de winst eener levensverzekeringsmaatschappij bepalen, wordt gevormd door de waardevermeerdering of waardevermindering der beleggingen van de premiereserve.

Het behoeft wel geen betoog, dat een voordeel saldo op beleggingen in de laatste jaren een rara avis is geweest. Het zou meer aan het toeval dan aan wijs beleid toegeschreven moeten worden, indien eene maatschappij in de laatste jaren op hare beleggingen winst had gemaakt.

De invloed der waardewijziging van de beleggingen in effecten op het eindresultaat van het bedrijf heeft de schrijver voor iedere instelling afzonderlijk bepaald, zoodat in de samengestelde cijfers ook tot uitdrukking komt het effect van dezen factor op de rentabiliteit van het geheele Nederlandsche levensverzekeringsbedrijf. Met enkele cijfers worde het overheerschend gewicht van dezen factor hier geïllustreerd door overname der cijfers van de „Nationale”, als resultaat der 3-jarige periode 1913—1915:

Bruto-winst	f 979.310
Afschrijving effecten	„ 515.315
Netto-winst	f 463.995

Bezien wij thans het totaal-effect der afschrijving op effecten, waarmede het resultaat der gezamenlijke levensverzekeringmaatschappijen in 1915 gedrukt is geworden.

Volgens een afzonderlijke sommeering dezer afschrijvingen voor alle maatschappijen bedroegen zij in 1915 in totaal niet minder dan f 5.274.412.

In werkelijkheid is het verlies, op de effectenportefeuille geleden, nog grooter geweest dan het genoemde reeds zoo hooge cijfer. Geen wonder dan ook dat, zooals uit de cijferanalyses van Prof. De Jongh blijkt, de meeste maatschappijen er slechts met konst- en vliegverlies in zijn geslaagd hun verliescijfer over 1915 te dekken uit bestaande reserves of door wijziging der methode van reserve-berekening. Dit alles neemt echter niet weg, dat van hoe enormen invloed de wisselende resultaten der beleggingen op de winst der levensverzekeringmaatschappijen ook mogen zijn, zij niet tangeeren de uitkomsten van het levensverzekeringsbedrijf, indien men dit uitsluitend beschouwt als eene administratie der risico-kansen. Waar nu de Staat het bedrijf uitsluitend als zoodanig zal uitoefenen en zich zelf tegenover de verzekerden garant zal stellen, is de risico-factor, aan de belegging der premie-reserve verbonden bij exploitatie van het levensverzekeringsbedrijf door den Staat, uit te schakelen.

Prof. De Jongh heeft op deze zijde der medaille niet gewezen en daardoor naar mijne meening zijne cijfers wel wat te eenzijdig belicht.

* * *

Ik heb in het bovenstaande de voornaamste bronnen van winst en verlies besproken, die het particuliere levensverzekeringsbedrijf tangeeren en die vooral bij de oudere maatschappijen resulteeren in eene nettowinst, die hen in staat stelt goede dividenden aan hunne aandeelhouders uit te betalen.

Feitelijk kunnen alle behandelde factoren van winst en verlies worden teruggebracht tot eene enkele bestaansoorzaak, n.l.: de onmogelijkheid om nauwe verzekering te bepalen.

Daar deze factoren niet vooruit te bepalen zijn, moet men trachten ze te benaderen. De verschillende sterfstatistieken geven aan het aantal te verwachten sterfgevallen op een gegeven aantal levens van bepaalden leeftijd. Deze statistieken zijn zoo betrouwbaar, dat het wel of nooit zal voorkomen, dat een goed bestuurde maatschappij een hoogere gemiddelde sterftekans te registreeren heeft, dan die, aangewezen door de statistiek. Daarom kan de actuaaris bij het bepalen der premie gerust aannemen, dat de toekomstige sterfte zal zijn als aangewezen door de sterftetafel. De maatschappij loopt dan een zeer goede kans, dat de sterfte onder hare verzekerden geringer zal zijn, omdat zij

alleen die kandidaten als verzekerden aanneemt, die door medisch onderzoek normaal gezond zijn bevonden.

Het is juist dit voordeel, dat de voorstanders der Staatsexploïtatie m. i. willen onttrekken aan het particuliere kapitaal door het te monopoliseeren ten bate van de gemeenschap. Bij de beoordeeling van het voordeel, dat de Staat als toekomstig exploitant uit het levensverzekeringsbedrijf zal kunnen trekken, speelt juist deze factor de voornaamste rol. Het is, zooals ik reeds opgemerkt heb, daarom zoo jammer, dat Prof. De Jongh ons omtrent dit meest gewichtige criterium bij al het licht, dat zijn studie verspreidt, in het donker laat. De mogelijkheid bestaat, dat daartoe niet alle gewenschte gegevens in de verslagen der Maatschappijen zijn opgenomen; is dit het geval, dan zal ongetwijfeld Minister Treub wel zorg dragen, dat deze materie alsnog verzameld wordt om dienste te doen bij de verdediging zijner monopolisatieplannen.

Wil men zich een denkbeeld vormen van de waarschijnlijkste winst, die de eventuele monopoliseering van het levensverzekeringsbedrijf voor den Staat zal, resp. kan afwerpen, dan zou deze berekening m.i. gebaseerd moeten worden op de resultaten der voornaamste op juiste commercieele en wetenschappelijke grondslagen werkende maatschappijen gedurende de laatste 5 à 6 jaren. Van deze maatschappijen zouden de volgende factoren moeten worden vastgesteld volgens het schema, hiervoor door mij ontwikkeld:

- de zuivere administratiekosten,
  - de winst voortvloeiend uit royementen en afkoop van polissen,
  - de winst voortvloeiend uit ondersterfte,
  - de winst voortvloeiend uit meerdere rente.
- Aangenomen mag worden, dat de factor administratiekosten bij Staatsexploïtatie niet hoger, eer lager zal zijn dan van de groote particuliere maatschappijen. De centralisatie van binnen- en buitendienst, een voor de hand liggend gevolg van Staatsexploïtatie, moet m. i. leiden tot eene aanmerkelijke besparing op de administratiekosten.

De winst uit royementen en afkooppolissen voortspuitend, zal vermoedelijk niet zoo gemakkelijk te achterhalen zijn. Uit de jaarverslagen zijn omtrent dit punt slechts onvolledige gegevens te putten, terwijl het mij onbekend is of de groote maatschappijen dezen factor intern berekenen.

Daarentegen is de winst uit ondersterfte in vele gevallen reeds uit de jaarverslagen op te maken, evenals de factor der meerdere rente, zooals hierboven aan de hand der verslagen van de Nationale werd aangevoerd. Het kan dus m. i. niet zoo moeilijk vallen om het juiste cijfer der bedrijfswinst van de voornaamste levensverzekeringmaatschappijen gedurende de laatste jaren te reconstrueeren uit de twee voornaamste winstbronnen, onder aftrek der administratiekosten. Waar het juist deze drie factoren zijn, die ook het resultaat van een eventueel toekomstig staatsbedrijf zullen beheerschen, vormen zij de spil waaromheen het onderhavige vraagstuk zich beweegt, het kompas, dat tot eene juiste oplossing den weg zal moeten wijzen.

Volgt men dezen weg, dan staat ook de al of niet juistheid van het allengs berucht geworden cijfer van f 4.185.000 winst in het jaar 1915 buiten het geding. Nijmegen, December 1917.

J. J. M. H. NIJST.

Bovenstaande beschouwingen waren grootendeels gereed, toen mij in handen kwam eene beoordeeling van Prof. De Jongh's studie in het „Algemeen Handelsblad”.

Hieruit blijkt, dat de zienswijze van den financieelen redacteur van het Handelsblad zich voor een groot deel met de mijne dekt, zoodat ik diens slotopmerkingen ter adstructie van mijn betoog nog laat volgen:

„Het is van geen particulier te vergen, gezien den geweldigen omvang der berekeningen, die Prof. De Jongh heeft moeten opstellen, om het onderzoek nog verder uit te strekken. Voor de regeering, die over ruimer gegevens en het noodige personeel kan beschikken, zou echter voor zulk een uitgebreider onderzoek

alle aanleiding kunnen bestaan, waarin dan tevens de resultaten der buitenlandsche, in Nederland werkende levensverzekerings-maatschappijen zouden zijn te be- trekken. Voor het overige dient rekening te worden gehouden met de vraag, of het bij een naasting van het levensverzekeringsbedrijf door den Staat noodig zou zijn, boekwinsten en boekverliezen op effecten elk jaar bij te tellen of af te schrijven, dan wel of een ander systeem zou zijn te verkiezen, zooals reeds thans door zeer vele verzekeringmaatschappijen geschiedt. Op het eindeijfer van de winst- en verliesrekening maakt dit, mede blijkens de door Prof. De Jongh berekende gegevens, een enorm verschil. Intusschen blijkt uit diens berekeningen wel, dat deze winstberekening niet zoo eenvoudig is en dat een beslissing dus eventueel slechts na rijp beraad dient te worden genomen."

AMERIKA'S TOEKOMST TER ZEE.

Een medewerker schrijft ons:

Geen vraagstuk is misschien moeilijker en meer het onderwerp van velerlei beschouwingen dan dat van Amerika's toekomst op de zee na afloop van den huidige oorlog. En het vraagstuk moet eene oplossing vinden, omdat tijdens den oorlog eene reusachtige vloot Amerikaansch eigendom geworden is en direct of indirect onder contrôle van het gouvernement staat.

Binnen 12 maanden zal de vloot, onder beheer van den American Shipping Board, minstens 7.000.000 ton groot zijn, volgens eene zuinige schatting — en dit cijfer van zeewaardige scheepsruimte zal blijken van grooten invloed te zijn op den wereldhandel.

Het vlootbouw-programma van den Shipping Board is zoo omvangrijk, dat binnen 2 jaar — tenzij het einde van den oorlog verandering brengt in de te nemen maatregelen — de Emergency Fleet Corporation onder zijne directie zal hebben eene vloot, grooter dan die van eenige andere natie, met uitzondering van die van Groot-Britannië.

Indien deze groote vloot bij het sluiten van den vrede in particuliere handen zou komen en indien de reeders die schepen wilden exploiteeren onder de oude Amerikaansche wetten, dan zou het resultaat wel eens zeer twijfelachtig kunnen zijn. Zou de Amerikaansche vlag langzamerhand verdwijnen van de hooge zee, zooals al eens geschiedde in vroeger tijd? De kans, dat dit gebeuren zou, is groot — tenzij de oude wetgeving wordt gewijzigd naar de behoeften van de scheepvaart.

De machtige vloot van vrachtschepen zal of onder direct beheer staan van den staat, of zal aangewezen worden voor het doen van bepaalde reizen. De regeering zal zoodoende in de practijk leeren kennen de voor- en nadeelen, verbonden aan het voeren der Amerikaansche vlag en daarmede haar voordeel doen. Blijken wet of economische toestanden een beletsel voor den groei en de gezonde uitbreiding van het bedrijf, dan kan aan de bezwaren worden tegemoet gekomen — en de regeering zal door ondervinding leeren wat Amerikaansch kapitaal belet heeft om te scheppen eene handelsmarine voor de groote vaart — en als dan de fouten in de wetgeving zullen zijn hersteld, zal de groote vloot, gedurende den oorlog gebouwd, langzamerhand in beheer bij particuliere reederijen kunnen overgaan — met het vooruitzicht, dat Amerika's deel in de vrachtvaart op alle zeeën zal vooruitgaan en goede vruchten zal afwerpen.

Wat de Amerikaansche handelsmarine vurig hoopt is, dat de ondervinding van de afgelopen jaren en de lessen, die de regeering nog zal hebben te leeren in de naaste toekomst, niet weder vergeten zullen worden:

Het is zeer zeker geene gemakkelijke taak voor Amerika plotseling al de schepen te bouwen en er bemanningen voor te vinden — maar de zaak wordt flink aangepakt.

Oude werven worden uitgebreid, nieuwe ingericht. Waar staal duur en hout overvloedig is, wordt de romp van hout opgebouwd — en ook zijn reeds vrij groote schepen van beton op stapel gezet.

Men rekent ongeveer 10.000 man aan scheepsofficiëren en machinisten noodig te hebben, welke de re- cruteeringsdienst van den Shipping Board onder be- heer van Mr. Henry Howard te Boston zal leveren. Aan ervaren stuurman is gebrek en dus moeten nieuwe menschen worden opgeleid in kosteloze regeerings- zeevaartscholen, die gevestigd zijn aan Oost- en West- kust en ook aan de Groote Meren.

De leerlingen moeten — voor zij worden toegelaten — eenige ondervinding van de zee hebben en voldoen aan eischen van keuring van gezichts- en gehoorver- mogen.

Niet alleen de scheepsbouw, maar ook het vormen van de toekomstige stuurman en gezagvoerders gaat in Amerika blijkbaar met buitengewone snelheid. Immers de cursus aan de zeevaartschool duurt 6 weken, waar- na de jongens als stuurmansleerling voor 2 maanden in de Amerikaansche kustvaart kunnen worden ge- plaatst en aanmonsteren voor \$ 75 per maand.

Daarna kunnen zij in de Atlantische vaart eene plaatsing vinden — waar veel hoogere gages betaald worden en waar zij bovendien een oorlogstoeslag krij- gen, zoodat zulk eene positie reeds zeer aantrekkelijk wordt.

Zij, die naar het oordeel hunner onderwijzers voor de studie geschikt zijn, kunnen vrijstelling verkrijgen van den dienst in het leger.

Zullen, als de 1200 vrachtbooten gereed zijn, die nu voor de Emergency Fleet Corporation in aanbouw of gecontracteerd zijn, voldoende geoefende stuur- lieden en machinisten aanwezig zijn, om deze vloot te besturen en om de eer van Amerika's vlag hoog te houden op alle zeeën, of zal ook hier waar zijn, wat elders gebleken is, dat men slechts door ondervinding wijs wordt en dat men om iets te kennen het grondig moet hebben geleerd?

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het maandelijksch overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand November, alsmede van de eerste elf maanden van dit jaar, vergeleken met de overeenkomstige cij- fers van het vorige jaar.

Naar aanleiding van de daarin gegeven cijfers valt op te merken, dat gedurende de eerste elf maanden van 1917 uit de gewone middelen in totaal werd ont- vangen *f* 212.551.947 of *f* 34.098.414 meer dan in het- zelfde tijdvak van het vorige jaar en *f* 35.528.945 meer dan $\frac{1}{12}$ van de raming van 1917.

Deze zeer bevredigende uitkomst is in hoofdzaak te danken aan de Inkomstenbelasting, die *f* 15.559.565 meer opbracht en aan den invloed der nieuwe belas- tingheffing. Hoewel eene eenigszins nauwkeurige ra- ming niet wel mogelijk is, zou een bedrag van *f* 10.650.000 op rekening van deze heffing kunnen worden gesteld. Voorts hebben de suikeraccijns, de geslachtsaccijns en de gedistilleerdaccijns tot de hooge opbrengst bijgedragen.

De gewone middelen brachten in de maand Novem- ber *f* 22.286.681 in 's Rijks schatkist, dat is *f* 4.773.076 meer dan de opbrengst van November 1916. Voor niet minder dan *f* 2.586.873 is dit gunstig verschil te dan- ken aan den suikeraccijns, die in November 1916 sterk ten achter bleef en in November 1917 in hoofdsom het buitengewoon hooge bedrag van *f* 2.991.249 op- leverde. In de tweede plaats dient ter verklaring van de meerdere ontvangsten in November 1917 te worden gewezen op de nieuwe belastingheffing. Van de stij- ging der zegel- en registratierechten (en hypotheek- rechten) ad *f* 2.293.794 en der successierechten ad *f* 1.137.279 is ongetwijfeld een belangrijk deel aan de in den loop van dit jaar ingevoerde nieuwe regelingen toe te schrijven.

Treffen wij nu de vergelijking tusschen de op- brengst der middelen gedurende de eerste elf maan- den van 1917 en die in hetzelfde tijdvak van 1913, toen de oorlog zijn invloed nog niet deed gevoelen, dan vindt men, met toepassing van de gebruikelijke cor- recties en met uitschakeling, voor zoover de gegevens

Op grond van de toen getroffen overeenkomst heeft de bank achtereenvolgens aan de beide regeeringen credieten toegestaan, die thans in totaal tot 13,2 milliard zijn opgelopen, waarvan Oostenrijk 9 en Hongarije 4,2 milliard. Krachtens de overeenkomst zouden de eerste 6,3 milliard een rente van 1 pCt. dragen, voor de rest stelde de bankdirectie den rentevoet zelfs op ½ pCt. Intusschen zal, wanneer noodig, deze rentevoet zoodanig worden verhoogd, dat den aandeelhouders een minimum-dividend van 7½ pCt. gewaarborgd is. De bank, niet de regeering, is hierop tot uitgifte van biljetten ook van 2 en 1 kroon overgegaan. De goudvoorraad, die bij het uitbreken van den oorlog 1.237 millioen bedroeg, is gedaald tot 264 millioen. De afnemering is gevolg van de tusschenkomst, die de bank heeft verleend bij het regelen van de betalingen aan het buitenland. In den loop van 1917 is de positie niet slechter geworden. De bank bezit voorts 60 millioen gouddeviezen, 78,2 millioen vorderingen op teruglevering in goud en 677,7 millioen vorderingen op het buitenland, die haar in staat stellen bij de huidige centralisatie van den deviezenhandel en stand der wisselkoersen aan de behoefte aan buitenlandsche betaalmiddelen te voldoen. Toen in het begin van den oorlog het moratorium uitgesproken werd, had de bank een wisselportefeuille van 1036 millioen kronen. Thans heeft zij nog 23,3 millioen moratoriumwissels, hoofdzakelijk uit Galizië en de Bukowina, die een tijdlang aan de Russische invasie blootgesteld waren. De bij deze gelegenheid gepubliceerde weekstaat, afgedrukt naar den laatsten van voor den oorlog, luidt aldus:

	23 Juli 1914 7 Dec. 1917	
	in duizenden kronen	
<i>Activa.</i>		
Goud, munt en baren	1.237.879	264.190
Goudwissels en buitenl. bankpapier ..	60.000	60.000
Zilvermunt etc.	291.388	54.942
Kassenscheine Kriegsdarlehenskassen	—	106.031
Gedisconteerde wissels en warrants	767.830	2.823.538
Beleeningen	186.526	3.431.910
Schuld der Oostenrijksche regeering	—	9.040.000
Schuld der Hongaarsche regeering ..	—	4.158.000
Oude Oostenrijksche staatsschuld	60.000	60.000
Effecten	17.618	59.739
Hypotheeken	299.994	292.325
Andere activa (waaronder binnenl. betaalmiddelen en vorderingen tegen goud ad Kr. 755.877.000)	115.292	881.902
<i>Passiva.</i>		
Kapitaal	210.000	210.000
Reservefonds	32.160	40.922
Bankbiljetten in omloop	2.159.759	17.740.158
Girosaldi en verdere dag. opeisbare schuld	291.270	2.092.813
Pandbrieven in omloop	291.268	276.251
Andere passiva (waaronder schulden in vreemde munt Kr. 189.062.000, reserve uit '14, '15, '16 en valuta-reserve te zamen ad Kr. 452.239.000)	82.050	871.893

BOEKAANKONDIGING.

Jaarboekje van de Vereeniging van Directeuren van Hypotheekbanken.
Derde Jaargang. Amsterdam. J. H. de Bussy. 1917. 520 blz.

Opgezet als zijn beide voorgangers brengt het derde jaarboek der Vereeniging van Directeuren van Hypotheekbanken, welke vereeniging directeuren van 45 der 51 binnen het Rijk werkende hypotheekbanken omvat, wederom in de eerste plaats een reeks van gegevens nopens de aangesloten banken. Bij dezen arbeid is, en hierin schuilt niet in de laatste plaats de verdienste der commissie van redactie, er zooveel mogelijk naar gestreefd eenheid te brengen in de samenstelling der balansen en winst- en verliesrekeningen der banken.

Het mengelwerk, dat een groot deel van den verdere inhoud uitmaakt, bevat verschillende bijdragen, die, van belang voor het hypotheekbedrijf, ook daarbuiten aandacht verdienen.

Is het tertieme in zekeren zin te beschouwen als

een deel van het loon en komt den erfgenamen dus als bij het loon een evenredig deel ervan toe? De vraag in 1908 door den Leidschen kantonrechter bevestigend beantwoord, werd door den Haagschen rechtbank bij vonnis van 5 April 1910, W. 8985, in omgekeerden zin beslist. Mr. G. P. S. Gualthérie van Weezel sluit zich in een juridisch betoog bij de opvatting van den Kantonrechter aan en meent bovendien, dat sedert de inwerkingtreding van de wet op het Arbeidscontract de vraag althans voor hen, die tevens loon genieten in een ander daglicht is getreden. Ook in de verhouding van den commissaris tot de vennootschap ziet de schrijver een arbeidscontract.

Belangrijk, ook in economisch opzicht, is verder een artikel van den heer C. D. van Vliet over het hier te lande zich ontwikkelend instituut der gemeenschappelijke hypotheeken, samengaan met de prijsstijging en de neiging tot het bouwen van groote complexen in de centra onzer groote steden. De schrijver motiveert waarom in den regel aan hypotheeken in deze gevallen, niettegenstaande de groote sommen er mede gemoeid, z. i. een betrekkelijk gering risico verbonden is en zet uiteen, hoe het verlenen van dergelijke gemeenschappelijke hypotheeken practisch in zijn werk gaat. Moet men hierin wellicht een eerste schrede zien in de door Mr. Van Maasdijk besproken richting van bedrijfsconcentratie?

Het mengelwerk bevat voorts o.a. een behandeling van enkele praktische vragen, waartoe de brandverzekeringsclausule in de hypotheekacte in de laatste jaren aanleiding heeft gegeven, en verder een in sterk afkeurenden zin luidende bespreking van de eenigszins teere vraag of het verlenen van bijzondere rechten op aflossing, welke b.v. bij het plaatsen van groote posten pandbrieven ter sprake kunnen komen, oirbaar is.

Het jaarboekje sluit met een overzicht van de wettelijke bepalingen op hypotheekgebied, gevolgd door het statistiekje, reeds in dit blad — zie de aantekening op pag. 914 — overgenomen.

Wat men in het jaarboekje nog zou wenschen is een overzicht in breede trekken van de ontwikkeling der algemeene bedrijfsconjunctuur. De enkele gegevens, in het eind van het jaarverslag van den secretaris opgenomen, kunnen er slechts toe strekken dit verlangen te versterken.

B.

Gedenkboek uitgegeven ter gelegenheid van het vijf en twintig jarig bestaan der Centrale Commissie voor de Statistiek. 1892-1897. 's-Gravenhage 1917. 136 blz.

De Centrale Commissie voor de Statistiek heeft de goede gedachte gehad, ter gelegenheid van haar 25-jarig bestaan een gedenkboek het licht te doen zien, waarin de levensgang der Commissie en de huidige omvang der werkzaamheden van de Commissie en van het Centraal Bureau voor de Statistiek worden geschetst.

Het geschrift opent met een bijdrage van den huidige voorzitter, Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart, bij de oprichting der commissie haren eersten secretaris. De Commissie dankt haar ontstaan aan de regeeringsdaad van den minister Tak van Poortvliet, minister van Binnenlandsche Zaken in het kabinet-Van Tienhoven. De oorspronkelijke opzet was, dat de Commissie zelve van de te verrichten statistische werkzaamheid de leiding zou hebben, terwijl de praktische arbeid zou geschieden door het secretariaat. Het bleek echter, dat met de uitbreiding van werkzaamheden deze organisatie minder juist was, zoodat in 1899 werd overgegaan tot een herziening van het organiek Koninklijk besluit, waarbij het secretariaat zich ontwikkelde tot een zelfstandig Bureau en de werkzaamheden der Commissie in hoofdzaak werden van adviseerenden aard. Met den groei der statistische werkzaamheid heeft de Commissie als zoodanig in veelzijdige richting gearbeid. Het eerlang ter hand nemen van de in deze tijden zoo noode gemiste productie- en consumptie-statistiek zal van een van de laatste adviezen der Commissie het gevolg zijn.

Verschillende hoofdamttenaren van het Centraal Bureau geven achtereenvolgens overzichten van den tegenwoordigen stand der bevolkingsstatistiek, der sociaal-economische statistiek, der crimineele, financiële en handelsstatistiek. Geen cijfers kunnen in deze laatste bijdrage worden gegeven, slechts een klacht over de lijdensgeschiedenis tot 1 Januari 1917 en een belangwekkende uiteenzetting van de wijze, waarop thans de handelsstatistiek wordt opgemaakt, en een bespreking van enkele moeilijke vragen, die zich hierbij voordoen.

Het royaal gedrukte werk bevat de portretten van den minister Tak van Poortvliet en van de achtereenvolgende voorzitters, ondervoorzitters en secretarissen der Commissie.

Achtereenvolgens ontvingen wij een vijftal verdere afleveringen van „Neerlands Welvaart”, gewijd ditmaal aan de Ned. Heide-Mij. en de ontginningen der Lev. Verz.-Maatsch. „Utrecht”, aan die Levensverzekeringmaatschappij zelve, aan het graphische bedrijf der fa. L. van Leer & Co., aan het exportbedrijf Lindeteves-Stokvis en aan de N.V. Blaauwhoedenveem. Deze laatste beschrijving, de uitvoerigste der reeks, is evenals het geschrift „Van Waagdragersveem tot modern Grootbedrijf”, aangekondigd op pag. 831 van dezen jaargang, van de hand van Dr. M. G. de Boer. Uitteraard wordt thans meer de nadruk gelegd op den tegenwoordigen stand en de huidige organisatie van het bedrijf. Intusschen wordt ook van de historische ontwikkeling een overzicht gegeven waarbij o.a. een afdruk is gevoegd in facsimile van het pas ontdekt „Contract van de arbeiders van de wage vant Vriesche Veen” van 25 Januari 1617, de stichtingsacte van het Vriesseveem. Alle afleveringen zijn uitvoerig geïllustreerd.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Distributie van varkensvleesch. Door gebrek aan voeder werd de varkensmestrij in de laatste maanden zoo ingekrompen, dat niet voldoende varkens meer voor de distributie beschikbaar waren, zelfs bij verlaging van het slachtgewicht tot 50 K.G. De leveringen aan de gemeenten werden daarop tot de helft verminderd en andere maatregelen getroffen, waaronder een vervoerverbod voor geslachte varkens en onderdeelen daarvan. Volgens een bericht van het B.M.V. blijkt de doeltreffendheid van de genomen maatregelen thans reeds uit een eenigszins ruimer aanbod van distributie-varkens.

Aardappelen. Blijkens circulaire, door het Rijks Centraal Administratiekantoor voor de distributie van levensmiddelen tot de gemeentebesturen gericht, wordt verwacht, dat vóór het einde dezer maand alle orders voor de 3e periode van zes weken geheel aan de gemeenten geleverd zal zijn. Met de distributie van dezen reserve-voorraad kan 15 Januari een begin worden gemaakt; gemeenten, die voor het tijdvak van 1 tot 15 Januari nog aardappelen nodig hebben, kunnen daarvoor wittleezige-bestellen. Voorts wordt in overweging gegeven, tusschen de distributie van den reserve-voorraad door, ook wittleezige aardappelen beschikbaar te stellen, waardoor de voorraad langer kan strekken. Er wordt nog uitdrukkelijk op gewezen, dat de wittleezige aardappelen van goede-qualiteit zijn en uitstekend geschikt voor stampot.

Aardappelmeel. Blijkens mededeeling van het B.M.V. is het aanvankelijk ter vermalen in de aardappelmeelfabrieken toegestane quantum van 4,2 miljoen H.L. nader verhoogd tot 6,2 miljoen H.L., evenwel onder bepaling, dat slechts voor consumptie afgekeurde aardappelen daarvoor in aanmerking mogen komen. In totaal zal door de gezamenlijke fabrieken ongeveer 5 miljoen H.L. vermalen worden; de resterende zand- en veenaardappelen blijven gereserveerd en voor de consumptie en voor de drogerijen. De eerste soorten aardappelmeel blijven ook deze campagne ter beschikking van de regering, zoodat ook thans de industrieën alleen de mindere soorten kunnen verkrijgen. In hoeverre de thans bestaande rantsoeneering van aardappelmeel voor de binnenlandsche nijverheid verandering zal moeten ondergaan, kan nog niet worden bepaald.

Veevoeder. Volgens mededeeling van het B.M.V. worden de vooruitzichten voor voeding van den Nederlandschen veestapel steeds donkerder. Voor varkens zal in de wintermaanden geen voeder beschikbaar komen; voor pluimgedierte zal de verstrekking, die nu nog slechts $\frac{1}{30}$ van het benodigde bedraagt, wellicht geheel moeten ophouden.

Het vermalen van stroo, kaf, heide, riet, cacao-doppen en boekweitdoppen tot meel is verboden, tenzij met schriftelijke toestemming van de Toewijzingscommissie voor Veevoeder.

Zeeprantsoeneering. De vooruitzichten ten opzichte van de zeevoorziening zijn zoodanig, dat het inderdaad hoogst gewenscht is de grootste zuinigheid te betrachten. In verband hiermede is den gemeentebesturen verzocht, ook wanneer de aanwezige voorraden zulks mochten toelaten, toch niet meer dan het rantsoen van $2\frac{1}{2}$ ons per persoon per vier weken beschikbaar te stellen. (Zie ons vorig overzicht.)

MAANDCIJFERS.

ONTVANGSTEN VAN SPOOR- EN TRAMWEGMAATSCHAPPIJEN SEPTEMBER 1917.

(Ontleend aan de „Ingenieur”.)

Namen der Maatschappijen.	Personenvervoer.	Goederenvervoer.	Totale ontvangsten.	
			1917.	1916.
Maatsch. tot Exploitatie van Staatsspoorwegen	f 2.250.639,—	f 2.522.399,—	f 4.848.980,—	f 4.660.861,—
Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	„ 2.271.001,—	„ 1.267.679,—	„ 3.633.273,—	„ 3.483.641,—
Ned. Centraal Spoorwegmaatschappij	„ 195.708,—	„ 167.548,—	„ 364.485,—	„ 374.518,—
Noord-Brab.—Duitsche Spoorweg-maatschappij	„ 29.187,—	„ 43.598,—	„ 75.792,—	„ 63.025,—
Hollandsche Buurtspoorwegen	„ 9.453,16	„ 11.220,45 $\frac{1}{2}$	„ 21.292,35 $\frac{1}{2}$	„ 16.162,75
Dedemsvaartsche Stoomtramwegmaatschappij	„ 11.031,75 $\frac{1}{2}$	„ 18.086,38 $\frac{1}{2}$	„ 29.825,06	„ 27.933,44 $\frac{1}{2}$
Tramw.mij. „de Meijerij”: lijn Veghel—Eindhoven—Belg. grens en St.Oudenrode—'s Bosch, lijn Eindhoven—Helmoud—Asten en Geldrop—Heeze	—	—	„ 24.150,88	„ 19.438,54
Zuid-Nederl. Stoomtramweg-maatschappij	„ 14.260,45 $\frac{1}{2}$	„ 16.905,26	„ 32.433,93 $\frac{1}{2}$	„ 31.000,07
Nederlandsche Tramwegmaatschappij	„ 50.443,36 $\frac{1}{2}$	„ 44.420,57	„ 101.276,50 $\frac{1}{2}$	„ 89.338,96 $\frac{1}{2}$
Rotterdamsche Tramwegmaatschappij	—	—	„ 173.957,05	„ 158.030,49 $\frac{1}{2}$
Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij	„ 21.122,51	„ 11.090,54 $\frac{1}{2}$	„ 34.277,59	„ 31.779,88 $\frac{1}{2}$
Gemeentetram te Amsterdam	„ 517.993,05	—	„ 517.993,05	„ 466.494,91
Haagsche Tramwegmaatschappij	„ 276.714,84 $\frac{1}{2}$	—	„ 277.981,68 $\frac{1}{2}$	„ 246.713,18
Rotterdamsche Electr. Tramwegmaatschappij	„ 227.980,87	—	„ 227.980,87	„ 227.802,46

De cijfers der Indische Spoor- en Tramwegen zijn niet ontvangen.

De ontvangsten der groote maatschappijen, die in de „Ingenieur” ontbreken, zijn aan het „Maandschrift Centr. Bureau Statistiek” ontleend. Zie hierachter het Overzicht der Rijksmiddelen.

Voorts is ingesteld een Rijkszeepbureau alsmede een Commissie van Advies.

Graan en alcohol. Het B.M.V. meldt, dat thans een overeenstemming is bereikt tusschen de branderijen te Schiedam, die alcohol uit graan bereiden en in de spoeling een belangrijk veevoeder opleveren, en die te Delft, waar veel melasse als grondstof wordt gebruikt. Gedurende een week zal nu nog de thans gebruikelijke hoeveelheid graan voor de alcoholbereiding worden beschikbaar gesteld (41 pCt. der normale productie), waardoor voldoende spoeling beschikbaar zal zijn tot 1 April. Daarna wordt het graanrantsoen, zóowel voor Delft als voor Schiedam, tot de helft teruggebracht.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Gulden).

	November 1917	Elf eerste maanden van 1917	Elf eerste maanden van 1916
Directe belastingen.			
Grondbelasting	1.860.567	15.037.678	14.839.674
Personeele belasting ..	1.269.728	12.218.979	11.741.297
Inkomstenbelasting ..	2.442.865	45.784.153	29.706.016
Vermogensbelasting ..	771.898	3.084.365	3.264.038
Accijnzen.			
Suiker	2.991.249	28.007.232	25.346.727
Wijn	15.901	1.239.038	1.138.909
Gedistilleerd	2.161.616	27.082.629	25.054.630
Zout	248.569	2.247.334	1.998.381
Bier en azijn	155.415	2.197.250	1.536.922
Geslacht	1.687.539	10.978.276	8.678.141 ¹
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.901.507	12.294.765	7.114.920
Registratierechten	2.584.145	15.126.496	9.562.173
Hypotheekrechten	698	657.373	974.220
Successierechten	2.803.104	19.946.178	17.302.633
Invoerrechten			
Formaatzegel	786.399	10.360.269	15.582.098
Formaatzegel	—	1.378	23.054
Gouden en zilveren werken			
Belasting	69.091	627.095	586.771
Essaailoon	48	622	573
Statistiekrecht	127.291	1.647.505	—
Mijnen	56.649	161.903	74.583
Domeinen	305.916	2.654.156	2.322.248
Staatsloterij	13.108	630.818	629.596
Jacht en visscherij	2.976	210.379	191.711
Loodselden	30.402	356.677	784.219
Totaal	22.286.681	212.551.948	178.453.534

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	November 1917	Elf eerste maanden van 1917	Elf eerste maanden van 1916
Directe belastingen.			
Grondbelasting	372.613	3.018.015	2.809.613
Personeele belasting ..	312.987	2.962.292	2.503.824
Inkomstenbelasting ..	1.139.868	16.278.398	9.231.464
Vermogensbelasting ..	311.576	1.187.122	996.434 ¹
Accijnzen.			
Suiker	621.855	5.601.446	5.069.345
Wijn	3.180	247.808	227.782
Gedist. (binn.-en buitl.)	216.162	2.708.263	2.505.463
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	107.212	788.568	397.123
Registratierechten	255	597.213	952.906
Hypotheekrechten	65	65.584	96.739
Totaal	3.085.774	33.454.709	24.790.693

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	November 1917	Elf eerste maanden v. 1917
Oorlogswinstbelasting	13.565.822	149.509.260
Verdedigingsbelasting Ia	721.550	2.916.846
Verdedigingsbelasting Ib	2.263.768	19.526.901
Verdedigingsbelasting II	813.969	22.343.489
Totaal	17.365.109	194.296.495

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

Door het uitblijven van beurs- en handelstelegrammen uit Engeland kunnen enkele koersen, noteringen en verdere gegevens voor de verstreken week niet worden medegedeeld.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	22 December 1917	20 Juli 1914
Ned. Bank	{ Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
	{ Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
	{ Vrsch. in R.C. 5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 5 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	7 " 11 Dec. '17	4 1/2 " 6 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië ..	5 1/2 " 7 Nov. '17	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2 - 4 1/2	—
Javasche Bank....	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
22 Dec. '17	4 1/2 - 1/4	5	4 2/8	4 - 5/8	—	—
17-22 D. '17	4 - 1/4	4 3/4 - 5	4 2/8	4 - 5/8	—	—
10-15 " '17	3 3/4 - 4	4 1/2 - 3/4	4 2/8	4 - 5/8	—	5 1/2 - 6
3-8 D. '17	3 1/4 - 3/4	4 - 3/4	4 2/8	4 - 5/8	—	3-5
18-23 D. '16	4 1/8 - 3/8	4	5 1/2	4 - 5/8	—	2 1/2 - 4 1/2
20-24 D. '16	3 1/8	3 - 3/4	5 1/8	—	—	1 7/8
20-24 Jul. '14	3 1/8 - 3/16	2 1/4 - 3/4	2 1/4 - 3/4	2 1/8 - 1/2	2 3/4	1 3/4 - 2 1/2

¹) Notering van 12 December 1917.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
17 Dec. 1917 ..	11.—	40.75	40.60	2.31
18 " 1917 ..	11.06	42.05	40.75	2.31
19 " 1917 ..	11.04	43.90	40.70	2.31 1/4
20 " 1917 ..	11.06 1/2	45.35	40.80	2.32
21 " 1917 ..	11.05 1/2	44.65	40.95	2.32
22 " 1917 ..	11.05 1/2	44.50	40.90	2.32
Laagste der week	10.94	40.40	40.40	2.30
Hoogste " "	11.06 1/2	46.75	40.90	2.32
15 Dec. 1917 ..	10.87 1/2	40.27 1/2	40.40	2.29 1/4
8 " 1917 ..	11.22	40.—	41.40	2.35 1/4
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 1/4

Data	Zwitserland	Weenen	Kopenhagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
22 Dec. 1917	52.85	26.75	72.75	78.—	99 1/2 - 100 1/2
Laagste d. w.	52.50	24.30	71.90	77.50	—
Hoogste " "	53.70	28.—	74.70	81.20	—
15 Dec. 1917	53.25	24.30	74.70	81.20	99 1/2 - 100 1/2
8 " 1917	53.—	24.35	73.25	81.—	99 1/2 - 100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

De wisselhandel heeft een buitengewoon bewogen week achter zich. De handel in Marken en Kronen nam een omvang, als nog weinig gedurende dezen oorlog heeft plaats gehad en de koersen liepen dagelijks guldens omhoog. De eerste vier dagen waren Marken gestegen van 40.40 tot 46.75 en Kronen van 24.80 tot 28.—. Daarna trad eenige reactie in, maar het aangeboden materiaal werd op het eenigszins verlaagde peil grif opgenomen. Slot 44.50 en 26.75.

Londen en Parijs herstelden zich in het begin der week eenigszins van het verlies der vorige week, maar de omzetten waren gering en de koers bleef verder omstreeks 11.05½ en 40.80 schommelen. Dollars zonder zaken ongeveer 2.32. Zwitserland iets flauwer 53.35—52.85, zoo ook Scandinavië. Kopenhagen 73.80, 72.—, 74.50, 72.75. Stockholm 80.50, 78.25, 79.—, 78.—. Roebels iets vaster 34.—, 37.—. Spanje en Italië geheel verlaten.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in £ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterdam. (in cents per gld.)
22 December 1917	4.76.45	5.73.50	nom.	43¾ ¹
Laagste d. week..	4.76.45	5.73.50	—	43¾ ⁴
Hoogste „ „ ..	4.76.45	5.74.—	—	43¾ ⁴
15 December 1917	4.76.45	5.73.50	nom.	44
8 „ 1917	4.76.45	5.73.12	nom.	43¾ ⁴
Muntpariteit....	4.86.67	5.18¼	95¼	40¾ ¹⁶

¹) Noteering van 18 December.

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	14 Nov. 1917	11 Dec. 1917	Tijdperk 12—22 Dec. 1917		22 Dec. 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97¾	97¾	97¾	97¾	97¾
B. Aires	d.p.gd.pes.	52	54	53¼	55	54½
Calcutta	sh/d.p.rup.	15¼/32	15¼/32	1/5	15¼/16	15¼/32
Hongkong ..	id. p. \$	2/11¼	2/11¼	2/11¼	2/11¼	2/11¼
Lissabon	d. p. escudo	30¾	30¾	29½	30½	30
Madrid	Peset. p. £	20.31	19.66	19.70	19.90	19.83
Montevideo..	d. p. peso	57¾	61¾	62	64	63
Montreal....	\$ per £	4.76½	4.77½	4.76¼	4.77½	4.76½
Petrograd ...	R. p. £ 10	377	352	349	380	376
R.d.Janeiro ¹)	d. p. milr.	13½/32	13½/32	13¾	13½/16	13½/16
Rome	Lires p. £	40.20	39.72	39.08	40.00	39.65
Shanghai ..	sh/d p. tael	4/1¼	4.2	4.2	4.3	4.3
Singapore ..	id. p. \$	2/4¼/16	2/4¼/16	2/4	2/4½/32	2/4¼/16
Valparaiso ¹)	d. p. pap. p.	14¾/16	14½/32	14½/32	14¾/8	14½/32
Yokohama ..	sh/d.p. yeu	2/2	2/2	2/1¾/16	2/2¼	2/2

¹) Noteeringen op 90 dagen.

Goud en Zilver.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend-gemaakt.

ZILVER.

Noteering te Londen.

te New York.

22 Dec. 1917.....	43¾ ¹	86¾
15 „ 1917.....	42¾	85¾
8 „ 1917.....	43	84¾
1 „ 1917.....	42¾	84¼
24 Nov. 1917.....	42½/10	85¼
23 Dec. 1916.....	36¾/16	75¾
24 Dec. 1915.....	25¾	53¾
20 Juli 1914.....	24½/16	54¾

¹) Noteering van 21 December.

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 22 DECEMBER 1917.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 61.538.506,53½ B.-bk. „ 464.235.49½ Ag.sch. „ 7.982.526,96	f 69.985.268,99
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 6.927.139,—	„ 6.927.139,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„	„
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 59.046.266,52½ B.-bk. „ 3.269.403,02 Ag.sch. „ 30.493.705,85½	f 92.809.375,40
Op Effecten	f 90.201.275,40	
Op Goederen en Spec.	„ 2.608.100,—	„ 92.809.375,40
Voorschotten a. h. Rijk	„	—
Munten Muntmateriaal	Munt, Goud f 90.945.770,— Muntmat., Goud „ 607.717.318.85½	f 698.663.088.85½
Munt, Zilver, enz.	„ 7.001.279,88	„ 705.664.368,73½
Muntmat., Zilver	„	„
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.178.192,50 id. van ½ v. h. kapit. „ 3.899.939,62½	„ 9.078.132,12½
Geb. en Meub. der Bank	„	„ 1.465.000,—
Diverse rekeningen	„	„ 63.885.376,04
		f 949.814.660,29
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	„ 5.234.534,18½	
Bankbiljetten in omloop	„ 866.537.690,—	
Bankassignatiën in omloop	„ 2.896.227,85½	
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk	f 240.784,42½	
Van anderen	„ 49.316.641,21	„ 49.557.425,63½
Diverse rekeningen	„ 5.588.782,61½	„ 5.588.782,61½
		f 949.814.660,29
Beschikbaar metaalsaldo	f 520.993.030,58	
Op de basis van ½ metaaldekking	„ 337.194.761,88	
Minder bedraaan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 2.604.965,150,—	

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's	2.148.098,35½	
Buitenlandsche wissels		85.024,—
Beleeningen	4.386.084,67½	
Goud	4.246.292,51	
Zilver	54.961,01½	
Bankbiljetten	671.030,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's	10.715.830,07½	

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	22 Dec. 1917	15 Dec. 1917
Aan schatkistpromessen..	f 160.190.000,—	f 158.070.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 52.000.000,—	„ 52.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 126.359.000,—	„ 124.103.000,—
Aan zilverbons	„ 26.675.921,—	„ 26.681.639,—

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeischbare schulden
22 Dec. 1917	698.663	7.001	866.538	52.454
15 " 1917	694.417	6.916	865.867	41.949
8 " 1917	699.508	6.836	867.659	53.834
1 " 1917	700.105	6.801	872.983	54.305
24 Nov. 1917	692.377	6.883	852.847	63.735
17 " 1917	693.969	7.159	856.958	64.619
10 " 1917	683.703	7.121	855.221	59.491
3 " 1917	683.724	7.290	863.057	59.473
27 Oct. 1917	685.230	7.386	824.973	64.694
20 " 1917	685.569	7.380	820.702	87.015
13 " 1917	685.021	7.331	815.593	81.886
6 " 1917	675.916	7.211	816.307	68.108
29 Sept. 1917	675.916	7.264	808.812	70.458
23 Dec. 1916	587.613	7.157	728.640	57.050
24 Dec. 1915	427.862	6.364	558.491	62.280
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Belee- ningen	Beschik- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
	Totaal	Hieraan Schatkist- promessen rechtstreeks			
22 Dec. 1917	69.935	52.000	92.809	520.993	77
15 " 1917	67.837	52.000	88.423	518.913	77
8 " 1917	60.520	47.000	94.314	521.142	76
1 " 1917	54.903	43.000	104.795	520.538	76
24 Nov. 1917	66.631	55.000	91.965	515.027	76
17 " 1917	74.584	63.000	93.190	515.909	76
10 " 1917	72.915	61.000	88.617	506.976	75
3 " 1917	72.542	61.000	95.129	505.602	78
27 Oct. 1917	84.248	53.000	82.743	513.741	76
20 " 1917	72.138	61.000	78.869	510.475	77
13 " 1917	74.892	64.000	69.977	511.880	77
6 " 1917	67.541	57.000	70.078	505.252	78
29 Sept. 1917	57.628	47.000	72.055	506.310	78
23 Dec. 1916	56.459	31.000	77.433	436.612	76
24 Dec. 1915	76.399	48.500	90.971	309.505	70
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeischb. schulden
6 Oct. 1917	82.208	17.242	172.666	57.989
22 Sept. 1917	82.246	17.393	173.293	58.435
15 " 1917	83.373	17.242	175.541	57.267
8 " 1917	82.039	17.841	176.502	47.135
7 Oct. 1916	70.441	23.743	154.876	58.821
16 Oct. 1915	41.510	32.097	139.319	27.137
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Beschik- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
6 Oct. 1917	7.576	35.077	48.714	23.016	53.575	43
22 Sept. 1917	7.808	34.774	72.943	19.699	53.578	43
15 " 1917	7.895	32.955	72.409	21.891	54.335	43
8 " 1917	7.748	31.683	60.195	26.967	55.497	45
7 Oct. 1916	6.399	37.374	74.127	8.585	50.823	44
16 Oct. 1915	5.758	17.537	47.242	3.212	40.315	44
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ¹⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.²⁾ Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
20 Oct. 1917	569	1.214	906	999	1000
13 " 1917	579	1.202	890	1000	828
6 " 1917	566	1.239	926	994	827
29 Sept. 1917	700	1.193	989	999	686
21 Oct. 1916	689	1.104	897	889	804
23 " 1915	708	936	1.081	867	1.364
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 12 DECEMBER 1917.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £	74.539.430	Government Debt £	11.015.100
		Other securities,,	7.434.900
		Gold coin and bullion....,,	56.089.430
	£ 74.539.430		£ 74.539.430

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £	14.553.000	Government securities.. £	57.895.870
Rest.....,,	3.325.952	Other securities,,	91.535.359
Public deposits,,	40.416.153	Notes.....,,	30.604.900
Other deposits,,	123.152.831	Gold and silver coin.....,,	1.422.391
Seven-day and other bills..,,	10.584		
	£ 181.458.520		£ 181.458.520

Door het uitblijven der Engelsche bladen konden de cijfers van den laatsten bankstaat hierboven niet worden opgenomen.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
19 Dec. 1917	57.572	45.038	***	***	***
12 " 1917	57.512	43.935	199.434	28.500	173.176
5 " 1917	57.535	43.728	197.455	28.500	171.176
28 Nov. 1917	56.507	43.077	194.135	28.500	167.144
20 Dec. 1916	54.348	39.224	147.520	28.500	116.107
22 Dec. 1915	51.091	35.098	101.132	28.500	54.621
22 Juli 1914	40.164	29.317	.....	.....	.....

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re- serve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
19 Dec. '17	57.820	95.114	36.926	129.128	30.985	18,66
12 " '17	57.893	91.535	40.416	123.153	32.027	19,58
5 " '17	65.913	91.799	36.458	135.639	32.257	18,74
28 Nov. '17	58.815	91.342	41.526	122.743	31.880	19,40
20 Dec. '16	42.187	104.681	53.581	109.007	33.574	20,65
22 Dec. '15	32.840	102.450	53.135	98.734	34.444	22,68
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$ %

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposita.

II. DUITSCHE RIJKS BANK.

STAAT VAN 22 DECEMBER 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.569.373.000
davon Goldbestand	" 2.405.992.000
Reichs- en Darlehenskassenscheine	" 1.166.811.000
Noten anderer Banken	" 4.304.000
Wechsel	" 12.618.156.000
Lombardforderungen	" 6.271.000
Effekten	" 91.187.000
Sonstige Aktiva	" 2.217.159.000
Grundkapital	" 180.000.000
Reservefonds	" 90.137.000
Notenumlauf	" 11.026.037.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten	" 6.635.153.000
Sonstige Passiva	" 742.037.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grootendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-percentage ¹⁾
22 Dec. 1917	2.569.373	2.405.992	1.166.811	11.026.037	34
15 " 1917	2.556.084	2.405.775	1.103.064	10.773.328	34
7 " 1917	2.544.603	2.405.687	1.080.348	10.691.088	34
30 Nov. 1917	2.539.362	2.405.301	1.056.876	10.622.301	34
22 Dec. 1916	2.535.392	2.519.076	173.265	7.534.913	36
23 Dec. 1915	2.476.313	2.441.329	501.587	6.270.380	47
23 Juli 1914	1.601.660	1.350.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Cr.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
22 Dec. 1917	12.618.156	6.635.153	***	***
15 " 1917	12.282.469	6.176.154	***	***
7 " 1917	12.145.631	6.036.966	7.104.100	1.067.400
30 Nov. 1917	12.234.223	6.045.318	7.024.600	1.043.800
22 Dec. 1916	8.256.714	3.792.276	.....	.....
23 Dec. 1915	5.405.901	2.046.073	1.519.000	461.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	.....	.....

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	*Te goed in het Buitenland	*Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
20 Dec. '17	5.348.848	2.037.108	247.411	804.045	12.700.000
13 " '17	5.340.182	2.037.108	245.865	776.748	13.000.000
6 " '17	5.336.295	2.037.108	246.255	736.720	13.000.000
29 Nov. '17	5.333.394	2.037.108	246.910	762.261	12.750.000
21 Dec. '16	5.076.626	—	299.092	767.000	7.300.000
23 Dec. '15	5.070.563	—	352.281	990.450	5.000.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	* Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Cr. Particulieren	Rek. Cr. Staat
	813.918	1.142.167	1.196.012	22.357.770	2.894.229	155.116
800.619	1.143.892	1.153.978	22.821.152	2.883.229	39.059	
802.074	1.145.150	1.157.840	22.911.782	2.796.256	42.767	
841.180	1.147.429	1.128.456	22.690.884	2.778.856	28.861	
594.202	1.341.694	1.321.919	16.500.660	2.180.210	31.321	
385.398	1.838.704	1.161.093	13.201.110	2.033.195	362.835	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560	

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Te goed in het buitenland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
5 Nov. '17	1.292	2.309	178	15.507	2.177	18.917	2.698
29 Oct. '17	1.295	2.309	178	15.222	2.155	18.062	2.726
21 " '17	1.296	2.309	168	14.479	2.071	17.859	2.715
13 " '17	1.297	2.309	155	14.098	2.150	17.290	2.721
5 Nov. '16	1.556	2.055	110	6.014	798	7.935	1.770
5 Nov. '15	1.604	35	20	3.119	1.249	6.054	1.397
21 Juli '14	1.601	144	74	....	757	1.634	1.099

V. SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE.

Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Cr. saldi
20 Dec. '17	547.525	92.971	480.000	125.123	1.118.649	119.422
13 " '17	548.537	92.648	480.000	129.533	1.115.985	124.440
6 " '17	495.500	92.624	480.000	127.493	1.083.611	101.722
29 Nov. '17	494.465	92.372	480.000	122.861	1.083.059	96.415
22 " '17	491.217	92.320	480.000	116.561	1.084.091	90.850
19 Dec. '16	351.651	81.272	480.000	64.958	852.634	115.627
23 Dec. '15	166.809	43.875	480.000	57.599	607.179	150.725

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Waarvan voor dekking F.R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
9 Nov. '17	1.573.377	627.750	52.500	52.208	932.512
3 " '17	1.546.075	613.750	52.500	50.744	881.001
26 Oct. '17	1.503.436	625.856	52.500	49.506	847.506
19 " '17	1.471.539	630.045	52.500	48.973	815.210
10 Nov. '16	638.175	232.707	52.500	7.312	227.612

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Dekking-percentage Deposito's ¹⁾	Percent. Gouddekking circulatie
9 Nov. '17	691.155	1.687.068	65.345	70,8	67,3
3 " '17	689.977	1.764.056	64.291	68,6	69,7
26 Oct. '17	574.684	1.606.371	62.629	70,3	74,1
19 " '17	458.226	1.559.232	61.847	74,5	77,3
10 Nov. '16	110.293	579.801	55.710	75,8	102,2

¹⁾ Verhouding tusschen: goud, zilver etc., uitgezonderd het voor de dekking der F.R. Notes gereserveerde goud, en: netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
15 Dec. '17	771.340	3.768.760	33.620	4.638.540	126.100
6 Oct. '17	***	***	32.125	3.961.400	82.910
29 Sept. '17	547.060	3.731.950	31.910	3.895.880	61.010
22 " '17	550.560	3.693.750	31.830	3.874.970	85.320
16 Dec. '16	638.280	3.451.030	28.860	3.350.150	73.530
18 Dec. '15	723.430	3.387.880	35.050	3.176.820	163.770
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 ¹⁾

¹⁾ Op basis van 25 % van alle deposito's.

BANKSTATEN,
 KWARTAALSGEWIJZE 'OPGENOMEN.

I. BANK VAN ITALIE.

(In millioenen Lires.)

Data	Goud	Zilver	Staats-fondsen	Dis-conto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
31 Oct. 1917	833,8	76,2	219,7	1135,1	5389,2	1087,2
20 " 1917	833,7	67,5	219,7	993,9	5183,6	1080,6
10 " 1917	833,7	64,6	219,7	985,4	5144,0	1036,8
30 Sept. 1917	833,6	64,6	219,5	966,4	4984,9	975,6
20 " 1917	835,6	65,0	***	966,9	4813,1	***
10 " 1917	835,4	65,0	219,7	962,1	4754,8	974,2
31 Aug. 1917	835,5	65,3	219,6	962,1	4692,9	927,7
20 " 1917	835,3	65,5	***	922,9	4622,6	***
31 Oct. 1916	916,2	72,7	220,0	705,0	3691,6	763,5
31 Oct. 1915	1135,0	111,1	—	731,6	2860,7	—
20 Juli 1914	1106,5	90,4	203,9	632,5	1661,1	272,8

II. BANK VAN SPANJE.

(In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staats-fondsen 1)	Dis-conto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
1 Dec. 1917..	1963,8	721,2	737,0	729,9	2741,7	941,7
24 Nov. 1917..	1961,5	720,8	737,0	727,0	2741,5	935,1
17 " 1917..	1959,6	717,3	737,0	725,0	2754,6	948,3
10 " 1917..	1955,7	716,1	737,0	732,4	2765,8	934,9
3 " 1917..	1953,4	721,1	737,0	733,0	2748,2	929,1
27 Oct. 1917..	1949,4	725,4	737,0	730,3	2717,8	946,1
20 " 1917..	1948,6	723,0	737,0	727,6	2712,7	955,9
13 " 1917..	1941,9	722,5	737,0	743,3	2712,4	965,2
6 " 1917..	1937,5	724,9	737,0	747,4	2701,3	955,8
29 Sept. 1917..	1925,6	734,6	737,0	721,3	2644,8	963,1
22 " 1917..	1910,6	734,2	737,0	724,5	2630,7	959,2
15 " 1917..	1883,1	733,9	737,0	730,1	2632,3	943,0
2 Dec. 1916..	1208,4	745,3	729,8	644,4	2322,6	700,5
11 Dec. 1915..	860,2	752,9	494,4	1033,5	2063,5	688,4
24 Juli 1914..	543,5	729,8	783,8	494,4	1919,0	497,9

1) Inclusief de schuld van de schatkist, in rek.-crt.

III. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Francs.)

Data	Goud	Zilver	Darlehens-kassenscheine	Dis-conto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
15 Dec. 1917..	352,8	53,7	11,0	290,9	618,3	108,0
7 " 1917..	350,1	53,2	11,4	277,7	619,1	90,1
30 Nov. 1917..	350,8	53,7	9,9	272,7	627,6	-82,3
23 " 1917..	350,6	54,1	9,6	273,4	599,0	102,0
15 " 1917..	349,6	54,0	9,6	302,5	608,3	127,8
7 " 1917..	350,3	53,0	9,4	282,4	612,0	100,0
31 Oct. 1917..	350,9	53,1	9,7	268,9	613,1	-89,0
23 " 1917..	351,2	53,5	-9,9	243,5	576,9	93,2
15 " 1917..	348,7	52,8	10,1	241,1	578,6	85,1
6 " 1917..	349,1	52,0	9,9	264,7	585,8	102,9
30 Sept. 1917..	346,7	52,7	9,3	267,2	580,2	111,4
23 " 1917..	342,0	54,1	8,3	275,0	538,6	150,9
15 Dec. 1916..	320,5	54,5	2,9	170,1	464,4	113,6
15 Dec. 1915..	248,7	53,7	17,7	170,6	412,0	96,4
23 Juli 1914..	180,1	18,9	—	107,8	267,9	50,7

IV. NATIONALE BANK VAN DENEMARKEN.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Zilver	Vorderingen op het buitenl.	Dis-conto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
30 Nov. 1917..	178,6	2,6	45,9	192,0	325,8	70,6
31 Oct. 1917..	189,3	2,8	53,7	177,6	326,9	70,5
29 Sept. 1917..	190,5	2,9	42,7	167,8	303,0	82,1
30 Nov. 1916..	145,4	1,9	41,3	157,1	277,6	56,7
30 Nov. 1915..	106,8	4,1	60,5	66,1	221,2	24,2
30 Juni 1914..	75,6	6,6	19,8	95,6	159,8	4,8

V. ZWEEDSCHE RIJKS BANK.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vorderingen op het buitenl.	Staats-fondsen	Dis-conto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
15 Dec. 1917..	231,0	124,8	80,0	255,6	532,2	172,1
8 " 1917..	226,6	125,9	115,0	217,7	527,8	167,3
1 " 1917..	226,4	124,9	114,9	191,0	539,6	130,8
24 Nov. 1917..	221,4	132,2	114,9	146,8	507,0	115,0
17 " 1917..	221,3	135,1	114,9	145,5	518,7	102,9
10 " 1917..	219,7	130,6	114,9	146,5	544,4	94,7
3 " 1917..	219,9	125,0	107,0	154,0	547,0	92,7
27 Oct. 1917..	214,6	137,6	106,5	148,8	497,7	120,2
20 " 1917..	214,6	140,3	91,5	152,4	496,5	110,0
13 " 1917..	214,5	135,2	71,5	157,1	499,4	93,2
6 " 1917..	214,5	130,5	71,5	182,3	506,3	104,9
29 Sept. 1917..	214,5	134,2	51,5	199,4	541,0	96,8
22 " 1917..	209,5	134,9	51,6	180,7	474,8	107,2
16 Dec. 1916..	182,7	144,9	63,6	134,7	386,6	128,4
11 Dec. 1915..	114,2	138,0	52,1	102,4	295,7	106,4
25 Juli 1914..	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

VI. BANK VAN NOORWEGEN.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vorderingen op het buitenl.	Effecten	Dis-conto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
15 Dec. 1917..	114,3	84,9	13,0	375,5	317,9	205,3
7 " 1917..	114,9	81,7	12,8	370,3	308,9	207,9
30 Nov. 1917..	114,9	79,6	12,8	367,3	309,3	201,3
22 " 1917..	115,9	79,5	12,8	353,6	304,2	195,3
15 " 1917..	116,2	77,5	12,8	357,5	304,6	196,0
7 " 1917..	117,8	76,9	12,8	350,0	305,9	189,1
31 Oct. 1917..	117,8	78,6	12,8	348,5	308,1	185,8
22 " 1917..	122,5	71,8	12,8	338,6	306,7	177,0
15 " 1917..	122,6	71,6	12,8	339,0	310,8	175,5
8 " 1917..	122,6	75,4	12,8	316,8	309,1	158,8
29 Sept. 1917..	122,6	78,5	12,8	303,1	310,7	142,7
22 " 1917..	127,6	75,0	12,8	296,0	300,0	151,0
15 Dec. 1916..	124,1	88,9	13,9	122,6	246,7	55,4
15 Dec. 1915..	65,5	63,0	14,1	81,2	156,9	20,6
22 Juli 1914..	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 24 December 1917.

Zoo zijn dan de vredes-onderhandelingen te Brest Litovsk, als direct en logisch uitvloeisel van den wapenstilstand tusschen Rusland en de Centrale Mogendheden, aangevangen. Het is natuurlijk nog volstrekt onmogelijk eenige conclusie uit de zeer summier berichten omtrent deze pas aangevangen onderhandelingen te trekken, doch wel mag thaus reeds als vaststaand worden aangenomen, dat van beide zijden de meest ernstige wil om tot een vergelijk te komen, voorzit. In beide kampen is men te sterk overtuigd van de zegeningen, die de eindelijke vrede den volkeren kan brengen, dan dat men niet het uiterste zou aanwenden om, zelfs ten koste van eenige vooraf aangenomen grondstellingen inzake economische verhoudingen en territoriale verlangens, een overeenstemming tot stand te doen komen.

Dat men, vooral in Duitschland, sterk overtuigd is van het succes der besprekingen, blijkt ten duidelijkste uit de discussies der financieele conferentie, welke één dezer dagen ten kantore der Deutsche Rijksbank is bijeengekomen. Men heeft daar de kwestie van de hervatting van het handelsverkeer tusschen Rusland en Duitschland onder de oogen gezien en men heeft zich daarbij op het standpunt geplaatst, dat zooveel mogelijk rekening moet worden gehouden met de door den oorlog geschapen omstandigheden en met de behoeften, die ieder land op zich zelve in de eerste plaats heeft. Aanvankelijk b.v. zou er slechts sprake zijn van een verkeer op den meer primitieven voet van ruilhandel in waren, wellicht nog wel met geld of giro als tusschenvorm, doch stellig niet als doel. Inderdaad benodigt men van beide zijden in de eerste plaats productie, resp. voedingsmiddelen en kan de opbrengst in geld slechts als een bijkomstige factor worden beschouwd. Te dien einde heeft ook de Deutsche Rijkscommissie voor economische voorziening reeds tot voorloopige besprekingen gevoerd met deskun-

digen op het gebied van den handel in metalen, leder, huiden en granen, daar het voornemen bestaat den handel, die in ieder geval de beproefde organen bezit, om den invoer zoo goed mogelijk te regelen, in geen geval uit te schakelen. Alleen zou de beschikking over de voorraden, die ingevoerd worden, aan de regeering komen. Naar Rusland zouden hoofdzakelijk uitgevoerd worden landbouwmachines en pharmaceutische artikelen; de voorraden hiervan zijn in het voormalige Tsarenrijk vrijwel uitgeput. Een gewichtig punt hierbij is natuurlijk de plaatselijke toestand in de Russische stapelplaatsen en teneinde hiervan op de hoogte te komen, bestaat dan ook het voornemen, een commissie van ter zake kundigen naar de verschillende Russische centra ter onderzoek uit te zenden.

Indien deze plannen werkelijkheid mochten worden (en hiertoe bestaat alle kans) dan is de eerste steen gelegd tot den wederopbouw van het vóór den oorlog reeds zoo belangrijke verkeer tusschen Duitschland en Rusland. Inderdaad zou de komst van den afzonderlijken vrede hierdoor zeer sterk worden bespoedigd. Het spreekt vanzelf, dat men van beide zijden meer tot concessies geneigd is, als men reeds; zij het ten deele, een vriendschappelijk verkeer heeft hernomen en als men ook reeds de voordeelen van een dergelijke hervatting heeft ondervonden. Het kan toch geen twijfel trekken, of de gevolgen moeten vrij spoedig voelbaar worden. In Duitschland bestaat behoefte aan het Russische graan en in Rusland wacht men hoofdzakelijk op de organisatorische kracht, die de in groot aantal aanwezige economische hulpbronnen kan aanboren en tot ontwikkeling brengen. Wij zeiden reeds, dat de financiële zijde der kwestie „Nebensache” is en in het licht van het bovenstaande beschouwd, wordt dit duidelijk. Wel houdt men zich ook reeds bezig met de vraag, hoe de benodigde roebels, ter betaling van den Russischen import, verkregen kunnen worden, doch men heeft gegronde hoop dit te kunnen regelen door storting van Mark en in Duitschland zelve, ten behoeve van Rusland, waartegen dit land dan later voor zijn eigen import kan disponeeren.

Te Berlijn is de stemming aan de fondsenbeurzen, in verband met de hier gereleveerde zeer gunstige vooruitzichten, dan ook over het geheel opgewekt gebleven, al bleef de omvang der transacties binnen zeer enge grenzen beperkt. De beleggingsmarkt was vast gestemd, doordat thans reeds aanmerkelijke bedragen aan vrijkomende coupon-gelden nieuwe belegging zoeken. Hiertoe werden in de afgelopen week hoofdzakelijk 3 pCt. Deutsche leeningen alsmede Oostenrijksche Staatsrente aangekocht. Russische waarden waren eenigszins ongeanimeerd, als reactie op de voorafgaande koersverheffingen.

Op de aandelen-markt bevonden zich petroleumwaarden in het centrum der belangstelling, waardoor somtijds sprongsgewijze koersvariatiën zich voordeden. Den grond voor deze koortsachtige bewegingen vond men in geruchten, als zou de Deutsche overheid in Roemenië wenschen over te gaan tot belangrijke prijsverhoogingen voor het product, alsmede in mededeelingen omtrent groote handels-transacties. Bevestiging van een en ander werd echter niet verkregen; wel schijnen onderhandelingen te zijn gevoerd, voornamelijk tusschen de producenten en de regeeringen van Duitschland en Oostenrijk-Hongarije, doch tot een resultaat is men in ieder geval nog niet gekomen, vooral ook, omdat de Oostenrijksche regeering eenige niet gemakkelijk in te willigen eischen omtrent invoer in het eigen land heeft gesteld. Voorts bestond vrij groote animo voor scheepvaartwaarden, in het bijzonder voor de aandelen van die ondernemingen, die in sommige Zuid-Amerikaansche Staten nog schepen in de vaart hebben, als b.v. de Hamburg-Zuid-Amerika en de Kosmos. Sterk gezocht waren sommige Montan-waarden en enkele aandelen in oorlogs-industriën, als Daimler en Rheinmetall; de koersverheffing van deze laatste moet echter in hoofdzaak worden toegeschreven aan de door ons in ons vorig overzicht genoemde beurs-technische omstandigheden, waarin tot nu toe nog geen wijziging is gebracht.

Te Weenen is de beurs onder den indruk van de publicatie van den Oostenrijksch-Hongaarschen bankstaat zeer kalm gebleven. De laatste staat dateerde van 23 Juli 1914 en uit de tegenwoordige bekendmakingen is wel sterk naar voren gekomen in welke mate de bank aan de oorlogs-financiering heeft deelgenomen. Oorspronkelijk lag het in de bedoeling, slechts in de alleruiterste noodzakelijkheid der regeering bij deze financiering te hulp te komen, doch spoediger dan verwacht werd, heeft die noodzakelijkheid zich voorgedaan. Op den eersten Februari 1915 n.l. werd reeds een bedrag van 950 miljoen Kronen aan schatkistbiljetten met een looptijd van 2½ jaar bij een bank-consortium geplaatst (inmiddels is de vervaldatum van deze biljetten tot 1 Augustus 1919 verlengd), welk consortium op zijn beurt

de hulp van de Staatsbank inriep. De verdere hulpverlening geschiedde echter rechtstreeks op onderpand van schatkist-wissels, terwijl voorts de middelen van de bank sterk in beslag werden genomen door de faciliteiten ten aanzien van de beleening der oorlogsleeningen. Een sprekend voorbeeld van de geweldige eischen, waaraan de bank heeft moeten voldoen, toonen eenige vergelijkende cijfers van de staten van 23 Juli 1914 en 7 December 1917, waarvan wij hier enkele der meest interessante laten volgen:

	In Kronen	23 Juli 1914	7 Dec. 1917
Goud, zilver en buitl. papier	1.589.237.000	379.132.000	
Gedisconteerde wissels, enz.	767.830.000	2.823.238.000	
Beleeningen	186.526.000	3.431.910.000	
Schuld v. d. Oostenr. Staat	—	9.040.000.000	
Schuld v. d. Hong. Staat	—	4.158.000.000	
Bankbiljetten-omloop	2.159.759.000	17.740.158.000	

Het spreekt vanzelf, dat de openbaarmaking van dergelijke cijfers het optimisme aan de Weensche beurs wel eenigszins heeft getemperd. Ook de politieke vooruitzichten zijn nog niet zoo helder, dat zij een onbezorgde stemming in het leven kunnen roepen. In toonaangevende kringen bestaat eenige ongerustheid met betrekking tot de consequenties van de Russische revolutie, welke, indien zij slaagt, het uiteenvallen van het Russische Rijk in autonome staten tengevolge zal hebben, verdeeld volgens de verlangens der verschillende nationaliteiten. De vrees werd reeds uitgesproken, dat ook Oostenrijk-Hongarije een soortgelijke ontwikkeling zal moeten doormaken, om tot krachtiger wederopbloei te kunnen komen. Op het oogenblik echter weegt deze overweging niet zeer sterk, daar de militaire organisatie voorloopig nog hecht genoeg is, om iedere poging, die in de richting van een oplossen in nationaliteiten-staten zou gaan, te verhinderen.

Te Londen heeft de concentratie op bankgebied verder voortgang gemaakt. Konden wij de vorige week hier ter plaatse eenige mededeelingen doen omtrent de fusie tusschen de London & Provincial Bank met de London & South-Western Bank, thans bereikt ons het bericht betreffende de samensmelting van de National Provincial Bank of England met de Union of London & Smith's Bank. De National Provincial Bank of England dateert van 1933, heeft een volgestort kapitaal van £ 3 miljoen en reserves ten bedrage van £ 1.800.000, terwijl de Union of London & Smith's Bank, gevestigd is sedert 1839, een kapitaal bezit van £ 3.550.000, terwijl de reserves £ 1.150.000 belopen. Voor aandeelhouders wordt de fusie zoodanig bewerkstelligd, dat 9 aandelen a £ 12 der National Provincial Bank (met een marktwaarde van £ 283½) worden ingewisseld voor 10 aandelen a £ 15.10.— (met een marktwaarde van £ 237½) der Union of London & Smith's Bank. De saamgesmolten bankinstellingen zullen voortaan den naam voeren van National Provincial & Union Bank; het volgestorte kapitaal zal £ 5.752.000 bedragen, de reserves £ 2.950.000, terwijl de deposito's niet minder dan £ 170 miljoen belopen. De nieuwe bank staat hiermede op de tweede plaats in de rij der Engelsche groote bankinstellingen: als eerste fungeert de London City & Midland Bank met £ 201 miljoen en als derde de Lloyds Bank met £ 159 miljoen aan deposito's. De National Provincial Bank bezat 454 filialen, hoofdzakelijk in de Engelsche industrie-centra, terwijl de Union of London & Smith's bank met 233 filialen hoofdzakelijk London zelf als haar arbeidsveld had gekozen, waarbij zij echter bovendien op uitstekende verbindingen met Noord- en Zuid-Amerika kon wijzen.

Ongetwijfeld zijn het hier weder de oorlogsomstandigheden, die tot dergelijke fusies als het ware noodzaken. De economische strijd na den militairen zal wel minder bloedig, doch stellig niet minder heftig en fel worden en het is slechts een vraagstuk van organisatie en van buitengewoon sterke financiële draagkracht, vooral ook met het oog op een krachtadigen steun aan handel en industrie, wie hierbij den overwinnaarspalm uit het kamp zal dragen. Dat men in Engeland doende is, groote objecten te bestudeeren en geweldige plannen te ontwikkelen, bewijst wel de spoed, waarmede de verschillende fusies elkaar opvolgen; veelbetekenend voor de jongste samensmelting is wel, dat de besprekingen hieromtrent binnen negen dagen door de presidenten der fusioneerende instellingen, Lord Inchcape en Sir Felix Schuster tot een goed einde werden gebracht.

De beurs heeft een uiterst ongeanimeerd verloop gehad, voornamelijk naar aanleiding van de publicatie van den Kanselier der Schatkist, Bonar Law, dat men voor het komende jaar ernstig rekening diende te houden met een verhooging der inkomstenbelasting. Vooral de eerste-klasse beleggingswaarden hadden een in sommige gevallen zeer aanmerkelijke koers-reactie te boeken. Buitenlandsche staats-

fondsen werden medegeslept door het groote aanbod van Russische papieren, waartegenover geen vraag van betekenis kon worden gesteld. Zelfs de aankondiging, dat de coupons der 5 pCt. Russische leening van 1906 verzilverd zouden worden, maakte geen enkelen indruk, omdat men twijfelt aan de voortzetting van deze financiële politiek, die er feitelijk op neer komt, dat Engeland (en Frankrijk) de verschuldigde rente uit eigen middelen voldoet. Tege-lijkertijd liep de koers der 5 pCt. Fransche oorlogsleening gevoelig terug; naar men weet kan het Engelsche gedeelte dezer leening gedurende den oorlog niet naar Frankrijk worden verkocht, zoodat de betrokken obligaties zuiver het karakter van een lokaal fonds hebben aangenomen. Alle spoorwegwaarden waren in reactie; de Engelsche in verband met de loonsverhoogingen voor het personeel, de Cana-deesche naar aanleiding van de moeilijkheden, om de beno-odigde nieuwe gelden te kunnen opnemen, de Argentijnsche als gevolg van de arbeiders-onlusten, de Mexicaansche op het verslag over het eerste halfjaar 1917 van de Mexican Railway Company, waaruit blijkt, dat sedert April de spoorwegen zich in handen der regeering bevinden, die slechts de allernoodigste herstellingen doet uitvoeren, doch de bruggen en wegen niet voldoende onderhoudt. Bizon-der ongeanimeerd waren verder rubber-aandeelen, waarvan zeer aanmerkelijke posten door de speculatie tot veel hoogere prijzen vroeger opgenomen zijn.

Te onzent heeft de Staatsfondsenmarkt een zeer kalm verloop gehad. Russische waarden hielden zich ongeveer op het peil, dat heden voor acht dagen bereikt werd op de mededeeling, dat vermoedelijk de vóór den oorlog afgesloten leeningen wel erkend zouden worden. De handel is echter veel beperkter geworden, terwijl de fluctuaties slechts miniem bleven. Ook Oostenrijksche papieren varieerden niet zeer sterk, ondanks de verbetering in den koers der Oosten-rijksch-Hongaarsche valuta. Het hierboven besproken verslag der O.-H.-Bank liet zijn deprimeerenden invloed goed ge-voelen.

Nederlandsche staatsfondsen bleven, niettegenstaande de geldmarkt eenige neiging tot stroever worden vertoonde (een gewoon verschijnsel overigens aan het einde van het jaar) goed op peil. Alleen de nieuwe Staatsleening, waarop de inschrijving op 2, 3 en 4 Januari a.s. is opengesteld, was ongunstig gedisperseerd en werd onder den emissie-prijs verhandeld. Verkoop van verschillende zijden, die wel aan de inschrijving zullen deelnemen uit vrees voor een gedwon- gen leening, doch overigens liever ander bezit prefereren, waren hieraan niet vreemd.

	18 Dec.	21 Dec.	24 Dec.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Schuld	100 ³ / ₈	100 ¹ / ₄	100 ³ / ₁₆	— ³ / ₈
4 ¹ / ₂ % " " "	1916	99 ³ / ₄	99 ¹ / ₈	— ⁵ / ₈
4 % " " "	1916	90 ¹ / ₄	89 ¹ / ₂	— ¹ / ₄
3 ¹ / ₂ % " " "		79 ³ / ₄	79 ³ / ₄	— ³ / ₁₆
3 % " " "		69 ³ / ₄	69	— ¹ / ₈
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	59 ¹ / ₁₆	58 ³ / ₁₆	58 ¹ / ₁₆	— ³ / ₈
5 % Oost-Indië 1915	99 ³ / ₈	99 ¹ / ₂	99 ⁷ / ₈	+ ¹ / ₂
4 % Hongarije Goud	45	49 ¹ / ₂	48	+ 3
4 % Oostenr. Kronenrente	42 ³ / ₄	44 ³ / ₈	44 ¹ / ₄	+ 1 ¹ / ₂
5 % Rusland 1906	35	41	40 ¹ / ₈	+ 5 ³ / ₈
4 ¹ / ₂ % Ivangorod Dombr.	44 ¹ / ₂	38 ³ / ₈	38 ⁷ / ₈	— 5 ³ / ₈
4 % Rusland Cons. 1880	30 ⁷ / ₈	35	36 ¹ / ₄	+ 5 ³ / ₈
4 % Rusl. bij Hope & Co.	31 ¹ / ₄	36 ¹ / ₁₆	36 ³ / ₈	+ 5 ³ / ₈
4 % Japan 1899	65	65	65	
5 % Brazilië 1895	61 ⁷ / ₈	58 ³ / ₈	60 ¹ / ₄	— 1 ³ / ₈

De locale afdelingen waren gedurende de gansche week uiterst stil. Het vooruitzicht van vier vacantedagen gedurende twee weken werkte niet stimulerend. In deze tijden, waarin iedere dag nieuwe verrassingen kan brengen, begeeft de speculatie zich bij voorkeur niet in de markt, als zij niet ieder oogenblik tot realisatie kan overgaan. De scheepvaartmarkt, die tot voor korten tijd de favoriet ter beurze kon worden genoemd, lijdt slechts een kwijnend bestaan. Een enkele uitzondering vormden de aandelen der Holland-Amerika Lijn, die aanvankelijk tot hoogere prijzen uit de markt werden genomen in verband met de geruchten omtrent een nieuwe kapitaals-uitgifte en de hoop op een „claim”, doch die later eenigszins reageerden, toen bevestiging van dit bericht uitbleef. Wel verluiddde, dat een emissie van aandelen „Gemeenschappelijk Eigendom” te wachten zou zijn, naar aanleiding van de (inmiddels ook nog niet bevestigde) mededeeling, dat de International Mercantile Marine Trust tot verkoop van de helft van haar bezit aan aandelen der Holland-Amerika Lijn aan een Neder-landsch consortium zou zijn overgegaan. Indien deze mede-deeling waarheid bevat, zou het hier een verkoop gelden van f 1.530.000 aan aandelen. De White Star Line toch, teza-

men met de Atlantic Transport Line (beide behoorende tot de Marinetrust) bezitten f 3.060.000 aan aandelen, die zij indertijd van de Firma Harland & Wolff Ltd. te Belfast hebben overgenomen. Tezamen met de Hamburg-Amerika Linie en de Norddeutsche Lloyd bezaten deze ondernemingen 51 pCt. (f 6.120.000) van het toenmalige kapitaal der Holland-Amerika Lijn. Deze controle zou in den tegen-woordigen oorlogstijd vermoedelijk toch wel een einde hebben genomen, althans geen uitwerking hebben gehad, doch zij werd reeds op 19 December 1912 krachteloos gemaakt, doordat de statuten, waarbij een recht van voorkeur aan oude aandeelhouders bij een eventuele nieuwe uitgifte moest worden toegekend, werden gewijzigd, bij welke gelegenheid deze bepaling werd geschrapt. Naar aanleiding daarvan is in Mei 1914 het aandelenbezit der Deutsche maatschappijen in Hollandsche handen overgegaan en inge-bracht in de N.V. „Gemeenschappelijk Eigendom”. Volgens de vermelde berichten zou men derhalve thans weder met een soortgelijke transactie te doen hebben.

	18 Dec.	21 Dec.	24 Dec.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	422	427 ¹ / ₂	429 ¹ / ₂	+ 7 ¹ / ₂
" " „gem.Eig.	394 ¹ / ₂	400	403	+ 8 ¹ / ₂
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	325	330	325	
H. A. A. S.	208	200	199 ¹ / ₂	— 8 ¹ / ₂
Hollandsche Stoomboot-Mij.	254 ³ / ₄	251	250 ¹ / ₂	— 4 ¹ / ₈
Java-China-Japan-Lijn	298 ³ / ₄	300	299 ¹ / ₂	+ ³ / ₄
Kon. Hollandsche Lloyd	197 ³ / ₄	195 ¹ / ₄	196 ⁷ / ₈	— ⁷ / ₈
Kon. Ned. Stoomboot-Mij.	269 ¹ / ₄	273	272 ¹ / ₂	+ 3 ¹ / ₄
Kon. Paketvaart-Mij.	295	291	293 ¹ / ₄	— 1 ³ / ₄
Maatschappij Zeevaart	404	404	404	
Nederl. Scheepvaart-Unie	257 ¹ / ₂	257 ⁷ / ₈	257 ¹ / ₂	
Nievelt Goudriaan	1340	1340	1340	
Rotterdamsche Lloyd	261 ³ / ₈	262	262 ¹ / ₄	+ ⁷ / ₈
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	470	462 ³ / ₄	460	— 10
" " „Nederland”	260 ³ / ₄	262 ¹ / ₂	262	+ 1 ¹ / ₄
" " „Noordzee”	310	305	302	— 8
" " „Oostzee”	455	440	440	— 15

Op de petroleum-markt had het gunstige verloop van den Russisch-Duitschen wapenstilstand een stimulerenden invloed op Roemeensche waarden, waarbij vooral Steaua Romana werden gezocht. Spoedig echter verslapte ook hier de belangstelling en reageerden de koersen eenige procenten, zonder dat hierbij nochtans van groot aanbod sprake was.

De mijn-afdeeling gaf eenige levendigheid te aanschou- wen, in de eerste plaats voor aandelen Aequator; de handel in dit fonds werd echter niet door aankopen van het publiek in het leven geroepen.

Tabaks-waarden en rubbersoorten ongeanimeerd op vrij- wel gelijkblijvende koersen.

	18 Dec.	21 Dec.	24 Dec.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	193 ¹ / ₄	193 ¹ / ₄	193 ¹ / ₄	
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	190 ³ / ₈	190	190	— ³ / ₈
Rotterd. Bankvereniging	148 ¹ / ₂	147 ³ / ₄	147 ³ / ₄	— ³ / ₄
Amst. Superfosfaatfabriek	162	160	159 ⁷ / ₈	— 2 ¹ / ₈
Van Berkel's Patent	151 ¹ / ₂	151 ¹ / ₂	151 ¹ / ₂	
Insulidie Oliefabriek	230	230	228	— 2
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	104	107 ¹ / ₄	104 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
Ned. Scheepsbouw-Mij.	170	167 ³ / ₄	168	— 2
Philips' Gloeilampenfabriek	339	339	339	
R. S. Stokvis & Zonen	628	632	629	+ 1
Verenigde Blikfabrieken	143 ³ / ₄	141 ¹ / ₂	141 ¹ / ₂	— 2 ¹ / ₄
Compania Mercantil Argent.	220 ¹ / ₈	221	221	+ ⁷ / ₈
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	217 ³ / ₄	215	215 ³ / ₄	— 2
Handelsver. Amsterdam	462	458 ¹ / ₂	459	— 3
Holl. Transatl. Handelsver.	168	168	168	
Linde Teves & Stokvis	224 ³ / ₄	222 ³ / ₄	222 ¹ / ₄	— 2 ¹ / ₈
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	189 ¹ / ₂	180	188 ¹ / ₈	— 1 ³ / ₈
Tels & Co's Handel-Mij.	170	170	169 ³ / ₄	— ¹ / ₄
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	220 ³ / ₄	220 ¹ / ₄	219 ³ / ₄	— 1
Kon. Petroleum-Mij.	559 ⁷ / ₈	560 ¹ / ₂	557 ¹ / ₂	— 2 ³ / ₈
Orion Petroleum-Mij.	86 ¹ / ₂	88	87 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
Steaua Romana Petr.-Mij.	213 ¹ / ₂	214	212 ¹ / ₂	— 1
Amsterdam-Rubber-Mij.	236	236	236	
Nederl. Rubber-Mij.	131	131	131 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Oost-Java-Rubber-Mij.	272	268	268	— 4
Deli-Maatschappij	530 ¹ / ₂	525	527 ¹ / ₂	— 3
Medan-Tabak-Maatschappij	224	220 ¹ / ₈	218 ¹ / ₂	— 5 ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij	587	582	581	— 6

De Amerikaanse markt volgde vrij getrouw de aanwij- zingen van Wallstreet. Daar de variaties ook hier echter tot een minimum beperkt bleven, is er geen bijzondere inter-esse voor deze afdeling aan onze beurs op te merken geweest.

	18 Dec.	21 Dec.	24 Dec.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	64 ³ / ₄	65 ³ / ₈	67 ¹ / ₂	+ 2 ³ / ₄
Anaconda Copper	129 ¹ / ₁₆	129	130 ¹ / ₄	+ 1 ¹ / ₁₆
Un. States Steel Corp.	88 ³ / ₄	89 ¹⁵ / ₁₆	90 ¹ / ₂	+ 1 ³ / ₄
Atchison Topeka	88 ¹⁵ / ₁₆	85 ¹ / ₈	87	- 1 ¹⁵ / ₁₆
Southern Pacific	85 ¹ / ₂	85	82 ¹ / ₄	- 3 ¹ / ₄
Union Pacific	117 ¹ / ₄	116 ¹ / ₂	118	+ ³ / ₄
Int. Merc. Marineafgest.	26 ¹ / ₂	27 ¹ / ₂	28 ¹ / ₈	+ 1 ³ / ₈
" " " " prefs.	91 ¹ / ₂	95	97 ³ / ₈	+ 5 ⁷ / ₈

Interessanter waren de wijzigingen op de deviezen-markt. Vooral het Deutsche devies gaf blijk van een opmerkenwaardige krachtige tendens: In hoeverre hier speculatieve aankopen of dekkingen van contramine-posities in het spel zijn, valt moeilijk te beoordeelen. Wel is het een feit, dat de gansche handel vanuit Duitschland gecontroleerd wordt door de Devisen-Zentrale, die dientengevolge volkomen op de hoogte is van de geheele marktpositie en die door het al- of niet verbieden aan Deutsche onderdanen tot realisatie of aankoop van Marken-posities over te gaan, een goed deel van de situatie in haar hand heeft. Van een „vrijen” handel kan hier dus nauwelijks sprake zijn. De geanimeerde stemming voor het Deutsche devies had een gunstige uitwerking op de Oostenrijksche Kroon; daarentegen waren Ponden eenigszins aangeboden.

Geld op prolongatie is iets duurder geworden en noteerde bed en 5¹/₂ pCt.

**GOEDERENHANDEL.
GRANEN.**

24 December 1917.

Tarwe. In de Vereenigde Staten van Amerika blijven de aanvoeren van tarwe nog steeds klein. Zeker werken daartoe mede het gebrek aan spoorwegmaterieel en de pogingen tot uitbreiding der met tarwe bezaaide oppervlakte, doch bovendien blijken de boeren, die niet tevreden zijn met den door den voedselregelaar vastgestelden prijs, zich niet voldoende moeite te geven voor verbetering van den aanvoer. Begin December werd bericht, dat het tarwe dorschen toeneemt, zoodat spoedig grootere aanvoeren verwacht worden. Van Juli tot begin December is in de Vereenigde Staten nauwelijks de helft ter markt gebracht van de hoeveelheid tarwe uit het overeenkomstige tijdperk van 1916. Deze aanvoeren komen overeen met 17 pCt. tegen 34 pCt. van den geheelen oogst. Door deze gebrekkige aanvoeren dreigden de tarwe-

molens vooral in het Oosten der Vereenigde Staten in de onmogelijkheid te-geraken zich van voldoende tarwe te voorzien voor de voortzetting van hun bedrijf. Voor de latere maanden, wanneer de tarwe, die toch in het land is, ten slotte ter markt zal worden gebracht, mag misschien worden verwacht, dat de molens alle aangeboden tarwe niet zullen kunnen verwerken. Ter besparing van scheepsruimte ligt het namelijk in de bedoeling de uit Noord-Amerika uit te voeren tarwe zoo snel mogelijk in den vorm van bloem het land te doen verlaten.

Hoezeer die besparing gewenscht is, blijkt nu weer uit de dezer dagen gepubliceerde cijfers, die aangeven hoeveel scheepsruimte er noodig zal zijn om het eerste Amerikaanse leger van 500.000 man naar Europa te zenden.

Om de tarwemolens in de Vereenigde Staten ook in deze maanden van geringen aanvoer gaande te houden, wordt tarwe uit Canada aangevoerd, waar de „crop movement” beter is. Deze aanvoer geschiedt op de conditie, dat later eene overeenkomstige hoeveelheid Amerikaanse tarwe of bloem aan de geallieerden wordt teruggeleverd.

Ook al door de kleine Amerikaanse tarweaanvoeren zijn de tarweverschepingen naar Europa in November en begin December onvoldoende geweest tegenover het verbruik, en in Engeland is in den laatsten tijd terdege op den overigen grooten voorraad ingeteerd. Er bestaat dus alle aanleiding voor de aanmaningen tot zuinigheid, die voortdurend door de Britsche Regeering worden bekend gemaakt. Op verschillende wijze wordt getracht in den toestand verbetering te brengen, wat door de wegens slechte eigen oogsten zeer groote behoefte aan buitenlandse tarwe van Frankrijk en Italië nog te-meer noodzakelijk is. In de Vereenigde Staten drukt de Regeering de bevolking op het hart, zich één dag in de week te onthouden van het gebruik van tarwebrood en in plaats daarvan maïsbrood te eten. Wanneer de geheele natie aan dien aandrang gevolg geeft, dan beteekent dat eene vermeerdering van het voor uitvoer beschikbare overschot met evenveel tarwe als van December 1916 tot 30 October 1917 uit Australië is uitgevoerd, namelijk circa 1¹/₄ miljoen ton. Dit is een derde gedeelte van de hoeveelheid, waarop tegenwoordig na het ongunstige weder in November, het overschot van Argentinië wordt geschat. Het schijnt, dat in dit laatste land door de Entente-rijken een groot deel van den tarweoogst zal worden aangekocht. Zoodanig wij in vroegere berichten in dit blad herhaaldelijk hebben opgemerkt, zal dit eene uitkomst zijn voor Argentinië, waar men zich zeer ongerust maakte over het risico, dat de graanoogsten dit seizoen

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Jan.	Mais Dec.	Lijnzaad Jan.
22 Dec. '17	220 ^{a)}	127 ¹ / ₄	76 ⁷ / ₈	12,70	8,10	15,35
15 Dec. '17	220 ^{a)}	125	75 ¹ / ₂	11,60	8,—	14,80
22 Dec. '16	158 ⁷ / ₈	92 ¹ / ₄	49 ¹ / ₂	11,90	7,95 ^{b)}	23,30
22 Dec. '15	121 ³ / ₈	70 ³ / ₈	42 ¹ / ₈	9,45	5,10 ^{b)}	12,05-
22 Dec. '14	125 ⁷ / ₈	65 ³ / ₈	48 ⁷ / ₈	10,20 ^{b)}	5,05 ^{b)}	9,20
20 Juli '14	82 ^{c)}	56 ³ / ₈ ^{d)}	36 ¹ / ₂ ^{d)}	9,40 ^{e)}	5,38 ^{e)}	13,70 ^{e)}

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ offic. vastgestelde locoprijs. ⁴⁾ per Januari. ⁵⁾ per Februari.

De noteeringen van Buenos Ayres zijn van 8 Dec. en 1 Dec. 1917, 22 Dec. 1916, 22 Dec. 1915 en 22 Dec. 1914.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	24 Dec. 1917	17 Dec. 1917	24 Dec. 1916
Tarwe	588,— ¹⁾	588,— ¹⁾	456,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Mais (La Plata)	400,— ¹⁾	380,— ¹⁾	335,— ¹⁾
Gerst (46 lb. feeding)....	400,— ¹⁾	360,— ¹⁾	335,— ¹⁾
Haver (38 lb. white clipped)	20,— ¹⁾	19,— ¹⁾	19,— ¹⁾
Lijnkoeken (Noord-Ame-rika van La Plata-zaad)	280,— ¹⁾	260,— ¹⁾	200,— ¹⁾
Lijnzaad (La Plata).....	nom.	nom.	740,—

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16-22 Dec. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdoak 1916	16-22 Dec. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdoak 1916	1917	1916
Tarwe.....	—	253.376	687.591	—	38.227	27.759	291.603	715.350
Rogge	—	8.465	27.185	—	—	525	8.465	27.710
Boekweit	—	2.314	11.345	—	—	500	2.314	11.845
Mais	—	114.637	420.925	—	80.134	213.829	194.771	634.754
Gerst	—	30.600	106.167	—	11.886	23.881	42.486	130.048
Haver	—	12.399	54.235	—	27.269	10.726	39.668	73.961
Lijnzaad	—	8.322	118.629	—	7.560	50.459	15.882	169.088
Lijnkoek.....	—	34.078	147.675	—	27.985	20.957	62.063	168.632
Tarwemeel	—	19.988	26.614	—	3.051	6.475	23.039	33.089

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	2.410	454.314	827.367	—	—	—	454.314	827.367
Mais	—	28.629	107.115	—	—	—	28.629	107.115
Rogge	—	13.738	—	—	—	—	13.738	—
Tarwemeel	—	6.962	1.260	—	—	—	6.962	1.260
Gerst	—	—	3.361	—	—	—	—	3.361

wegens gebrek aan scheepsruimte voor een groot gedeelte in het land zouden moeten blijven. Er schijnt te worden onderhandeld over den aankoop door de Entente van 2½ miljoen ton, ongeveer ⅓ van het geheele overschot. Uit Engeland zouden dan kolen worden aangevoerd voor de spoorwegen, die het graanvervoer naar de kust bewerkstelligen.

In West-Europa is het weder in November gunstig geweest voor de bewerking van den grond, en berichten van de laatste weken omtrent de met tarwe bezaaide oppervlakte, vooral in Engeland, zijn zeer hoopvol.

Interessant is nog eene bekendmaking van de Britsche Regeering, dat in den laatsten tijd slechts zeer weinig ladingen met voedsel ten offer vallen aan den duikbootoorlog. In September zijn 3,3 pCt. van de naar Britsche havens onderweg zijnde tarwe tot zinken gebracht, in October slechts 0,7 pCt.

De bekende Armour Grain Company te Chicago publiceert eenige aardige cijfers aangaande de tarwevoorziening van de Europeesche staten, die tegenwoordig tarwe importeerden. In het seizoen, dat 1 Juli 1917 is geëindigd, zijn volgens die berekening in Europa 500 miljoen quarters tarwe geïmporteerd, terwijl voor het tegenwoordige seizoen, ondanks de kleinere Europeesche oogsten, doch dank zij de zuinigheidsmaatregelen 450 miljoen quarters noodig worden geacht of 8.653.000 quarters per week. Volgens officiële Amerikaanse berekeningen kunnen de Vereenigde Staten en Canada tezamen daarvan gemiddeld 6.250.000 quarters leveren, zoodat het Zuidelijk halfrond 2.403.000 quarters zoude dienen te verschepen. Welnu, van 1 Juli tot 1 November hebben Amerika en Canada gemiddeld 6.222.000 quarters per week verscheept, en het Zuidelijk halfrond 2.055.000 quarters. De verschepingen komen dus vrij nauwkeurig overeen met de behoeften. Na 1 November zijn de verscheepte hoeveelheden echter afgenomen en het zal moeite kosten den achterstand in te halen.

Maïs, haver en gerst. Aan de Amerikaanse markten zijn in de afgelopen week de maïsprijzen verder nog eenige centen gestegen. De oorzaak ligt waarschijnlijk in de tegengevallen resultaten van den oogst. Het groote percentage aan vochtige maïs is echter waarschijnlijk daarbij niet de hoofdfactor. Die minder deugdelijke maïs, die wel 20 pCt. van den geheelen oogst schijnt uit te maken, moge bezwaarlijk goed te houden zijn en dus minder geschikt voor vervoer, zijn kan toch zeer goed als veevoeder worden gebruikt en ook voor industriële doeleinden worden aangewend. Gewoonlijk wordt bovendien door slechte kwaliteit de maïsprijs gedrukt, omdat de slechte maïs zoo snel mogelijk ter markt wordt gebracht. Er zullen dus voor de prijsverhooging in Amerika nog wel andere ons nog onbekende oorzaken bestaan.

In Argentinië, waar de te velde staande maïs van de droogte te lijden had, is regen eenige verbetering komen brengen, doch voldoende was die niet.

De onvoldoende tarweaanvoeren in Amerika hebben groote haververschepingen, waarvoor nu voldoende scheepsruimte beschikbaar kwam, mogelijk gemaakt. Niettegenstaande de haveraanvoeren van den zeer grooten Amerikaanse oogst in November en December zeer ruim waren, wordt alle aanbod opgenomen en de verschepingen voor de Entente-rijken zijn van flinken omvang geweest. Aangaande gerst kan ditzelfde niet worden gezegd. Van deze graansoort is in den laatsten tijd niet veel verscheept, doch vooral voor voergerst bestond zoowel in de Vereenigde Staten als in Canada goede binnenlandsche vraag, nu de droge oude maïs duur en goede nieuwe schaarsch was.

Buitenlandsche granen in Nederland.

Nog steeds is niets nieuws bekend omtrent de onderhandelingen, die naar het schijnt te Londen worden gevoerd met de Britsche en Amerikaanse autoriteiten over den aanvoer van graan uit Amerika naar ons land. Wel verluidd nu en dan, dat binnen niet al te langen tijd het resultaat mag worden verwacht, dat voor ons dan werkelijk aanvoer van het zoo hoog noodige voedsel zou beteekenen.

SUIKER.

De weersgesteldheid is niet gunstig geweest voor de verdere verwerking van den Bietsuiker oogst in ons land, daar de vorst de aanvoeren belemmerde. In Duitschland hebben de meeste fabrieken de campagne beëindigd, de resterende zullen nog tot in het nieuwe jaar door moeten werken. Nauwkeurige cijfers betreffende het eindresultaat werden nog niet verstrekt, doch aangenomen mag worden, dat minstens de hoeveelheid suiker van verleden jaar gehaald wordt.

Volgens door de regeering ontvangen telegrafisch bericht waren op 1 December op Java nog 15.900.000 picols uit den ditjarigen oogst onverscheept. Wanneer de afschepingen in December niet zeer tegenvallen, kan dus aan het einde van het jaar ongeveer de helft van den oogst verscheept zijn.

Uit Engeland en Amerika kwamen geen nieuwe berichten binnen.

JAVA KINABASTEN.

(Opgave van het Kina-Bureau).

Eerste hands Fabrieks- en Pharmaceutische Kinabast.

Voorraad op 9 November 1917 ..... 2632 Colli
Aanvoeren: nihil.

Toename voorraad:

Monsters ..... 1 „

Afleveringen en verkoopen: 2633 Colli

Toewijzing 13 December 1917.. — Colli

Veiling 14 „ 1917.. 377 „

Ondershandsche verkoopen .. 184 „ 561 „

Voorraad op 15 December 1917 ..... 2072 Colli
waarvan slechts ca. 800 Colli Fabrieksbasten ex s.s. Billiton en Sumatra, welke door de N. O. T. nog niet zijn vrijgegeven.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, dd. 15 November 1917.

Amerikaansche katoen is, vooral wat futures betreft, weer eenigszins gestegen. Terwijl Januari gisteren 69 punten duurder was dan de vorige week, bedroeg dit verschil in de Mei-positie zelfs 108 punten. Met de extra „points on“, die onze spinners voor de verschillende kwaliteiten moeten betalen en die natuurlijk moeilijk te controleeren zijn, schijnt dit verschil nog meer te bedragen. Het 4e Ginners Bericht schatte het aantal gedinge balen tot 31 October op 7.150.000 balen, hetgeen wel eenigszins beneden de verwachting was. De importen in Liverpool waren 100.000 balen grooter dan in dezelfde week van verleden jaar, maar de aanvoer zal nog veel grooter moeten worden om weer eenigszins normale toestanden op de markt te krijgen. Fluctuaties van Egyptische katoen waren gering, terwijl spotnoteeringen lager zijn. Het laatste nieuws van Alexandrië is gunstig en men verwacht weer hoogere oogstschattingen.

Het is wel jammer, dat de vraag naar Amerikaansche garens reeds grooter is dan de productie en dit zal nog erger worden als de productie der spinnerijen verder wordt ingekrompen, terwijl de weefstouwen mogen blijven doorloopen. Door de groote vraag zijn de prijzen van de spinnerijen dan ook dermate gestegen, dat zaken thans vrijwel stilstaan. Er is de laatste weken zeer veel voor het binnenland gedaan, terwijl de vraag voor Frankrijk nog steeds buitengewoon groot blijft. Andere markten zijn vrijwel gesloten, maar niettegenstaande dit is de productie van Amerikaansche garens nu veel te klein voor de behoefte. Egyptische garens worden eveneens goed gevraagd.

Er is een goede vraag naar manufacturen, maar fabrikanten zijn niet meer bereid om de vraagprijzen van de vorige week te accepteren en de thans gevraagde prijzen kunnen nog niet betaald worden. Fabrikanten geven er dan ook de voorkeur aan voorloopig nog eens te wachten. De loonen zullen ook weer verhoogd worden, maar het percentage is nog niet vastgesteld, hoewel men algemeen verwacht, dat dit ongeveer 20 % zal bedragen, terwijl de productie waarschijnlijk nog meer ingekrompen zal worden, waardoor prijzen zeker verder zullen stijgen. De handelscondities zijn ook zeer veranderd en fabrikanten en exporteurs zijn thans in een sterke positie tegenover hun afnemers, zoodat zij in den regel alleen die zaken accepteren, die hun passen

Manchester, dd. 22 November 1917.

De voorraden van Amerikaansche katoen in Liverpool zijn deze week belangrijk toegenomen doordat de aankomsten niet minder dan 89.000 balen hebben bedragen en nu er in December weer 180.000 balen verwacht worden, heeft men dit jaar niet voor een schaarschte te vrezen. Volgens het Ginners Bericht zijn er in de laatste periode 1.409.000 balen geding tegen slechts 997.000 balen in dezelfde drie weken van verleden jaar. Prijzen voor „spot“ zijn onveranderd, maar futures zijn weer 30 tot 50 punten hooger. Neill Brothers hebben hun oogstschatting 500.000 balen verminderd tengevolge van de schade, die door de vroege nachtvorsten veroorzaakt is. De vraag naar Egyptische katoen was goed en prijzen zijn weer hooger.

Waar spinners nog een redelijke leveringstermijn offereerden, konden zij hun garens vlot voor de binnenlandsche consumptie verkoopen. Verschillende spinners weigeren echter nog meer orders aan te nemen nu zij hun productie verder zullen moeten beperken. Prijzen zijn dan ook sprongsgewijze omhoog gegaan en de fijnere nummers van Amerikaansche garens zijn thans zoo duur dat men even goed Egyptische garens zou kunnen koopen. De vraag is dan ook wel wat verminderd, hoewel elke offerte nog steeds grif geplaatst kan worden. Behalve de gewone zaken in cops en boomen is er ook veel vraag geweest naar de grove getwijnde garens hoofdzakelijk voor regeeringsorders.

De spinners waren in vele gevallen zelfs verbaasd van de hooge prijzen, die betaald werden en het schijnt wel, dat zelfs op speculatie gekocht is en men dus nog hogere prijzen verwacht. Dit is ook niet onmogelijk, daar de loonen zeer waarschijnlijk verhoogd zullen worden en het bovendien zeer twijfelachtig is of de productie nog op het tegenwoordige peil gehandhaafd zal kunnen blijven.

De doekmarkt is deze week wat kalmer, hoofdzakelijk door de hooge prijzen en vele fabrikanten weigeren zelfs verder te verkoopen in verband met de onzekere vooruitzichten, vooral wat hun productiekosten betreft. De vraag van het Verre Oosten is ook wat geluwd, doch waar verkoopers nog tot eenige concessie bereid zijn, worden orders voor Indië, Chiuu en de Straits grif geplaatst, terwijl ook de regeering in de markt blijft. Het zal echter een heele toer blijken de overzeesche consumenten aan de tegenwoordige prijzen te gevennen, daar deze hooger zijn dan zulks sedert menschenheugenis het geval is geweest.

Noteeringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	21 Dec. '17	14 Dec. '17	7 Dec. '17	21 Dec. '16	21 Dec. '15
New York voor Middling..	31,10 c	30,70 c	29,95 c	16,70 c	12,10 c
New Orleans voor Middling	28,13 c	28,00 c	28,19 c	17,25 c	11,69 c
Liverpool voor Good Middling	— d	22,58 d ¹⁾	22,63 d	10,52 d ¹⁾	7,55 d ¹⁾

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 10 Dec. '17	Ooreenkomstige perioden	
		1916-'17	1915-'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	1734	2799	2113
„ Atlant. Havens	1363	1611	1443
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1107	1375	813
„ „ t Vasteland.	685	1310	1211
„ „ Japan etc...	—	—	—

Voorraden in duizendtallen	7 Dec. '17	7 Dec. '16	7 Dec. '15
Amerik. havens	1271	1570	1589
Binnenland	1102	1313	1375
New York	—	143	303
New Orleans	—	466	375
Liverpool	298	568	—

¹⁾ Middling. ²⁾ 11 Dec.

WOL.

Te Bradford zijn de zaken zeer kalm, vooral door gebrek aan grondstoffen. Vele spinnerijen zijn gedwongen een of twee dagen stil te staan, niettegenstaande de belangrijke orders en goedlooneude prijzen, vooral voor Fransche rekening.

Te La Plata worden vooral door Amerikaansche koopezen zaken afgedaan en bij de tot stand gekomen prijsdaling van 10 % worden de aanvoren gemakkelijker van de hand gedaan.

COPRA.

In den toestand van de markt kwam nog geen verandering. Ceylon cif. Londen £ 46.- (koopezen). Manilla f.m. cif. Marseille £ 98.- (noteering 3 December).

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

3 Nov.-22 Dec. 1917..	nom.	} N.O.T.-condities.
22 December 1916..	f 47 ³ / ₄	
22 December 1915..	„ 32 ³ / ₄	
20-25 Juli 1914..	„ 28 ³ / ₄	

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ifzer Clew. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
18 Dec. 1917..	nom.	110.5/-	304.5/-	30.-/-	52.-/-
12 „ 1917..	nom.	110.5/-	301.10/-	30.-/-	52.-/-
15 Dec. 1916..	nom.	143.-/-	184.10/-	30.10/-	56.10/-
17 Dec. 1915..	77/5	80.15/-	167.10/-	28.15/-	88.-/-
20 Juli 1914..	51.4/-	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

22 December 1917. De vrachtenmarkt onderging in de afgelopen week nagenoeg geen verandering.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
17/22 Dec. 1917	—	—	—	45/-	—	145/-
10/15 „ 1917	—	—	—	45/-	—	200/- ²⁾
18/23 Dec. 1916	—	—	f 18 ²⁾	24/6	f 96**)	145/-
20/25 Dec. 1915	—	—	„ 8,70	13/8	„ 54,-	120/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
17/22 Dec. 1917.....	—	—	—	—
10/15 „ 1917.....	—	—	—	—
18/23 Dec. 1916.....	—	—	f 335,-	535/- ¹⁾
20/25 Dec. 1915.....	—	—	„ 225,-	315/- ¹⁾
Juli 1914.....	f 12,-	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekland Middlesbro'	Poti Middlesbro'
17/22 Dec. 1917.....	—	—	—	—
10/15 „ 1917.....	—	—	—	—
18/23 Dec. 1916.....	20/-	21/-	22/-	—
20/25 Dec. 1915.....	21/6	20/6	20/-	—
Juli 1914.....	4/3	5/4 ¹ / ₂	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
17/22 Dec. 1917	68/-	101/3	200/-	137/6	f 32,50	—
10/15 „ 1917	69/-	101/3	200/-	130/-	„ 32,50	—
18/23 Dec. 1916	34/-	59/6	80/-	62/6	„ 8,-	—
20/25 Dec. 1915	fr 43,-	65/-	70/-	40/-	„ 5,-	—
Juli 1914	„ 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chitt West Europa (salpeter)
17/22 Dec. 1917.....	275/-	500/-	—	190/-
10/15 „ 1917.....	275/-	550/-	—	190/-
18/23 Dec. 1916.....	237/6	265/-	—	—
20/25 Dec. 1915.....	95/-	125/-	—	120/-
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per zeilschip.

²⁾ Neutrale schepen.

^{*)} Regeeringsvracht f 7,-.

^{**)} „ „ 52,25.

¹⁾ Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

²⁾ Hout gezaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijnstutten per vadem van 216 kub. vt.

³⁾ Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

4½ pCt. VRIJWILLIGE LEENING
 VAN DEN
STAAT DER NEDERLANDEN
 GROOT *f* 500.000.000,—

Inschrijving op 2 en 3 Januari 1918
 van 9 tot 1 uur, en op 4 Januari van 9 tot 4 uur,
 tot den koers van **100 pCt.**

In de uitnodiging tot deelneming in de leening 1914 werd gezegd:

„Daar het geld er wezen **MOET**, heeft de wet bepaald, dat, als de vrij-
 „willige leening niet voldoende zou opbrengen . . . daarnaast een gedwongen
 „leening zal worden uitgeschreven. Maar daartoe moet het niet komen en
 „mag het niet komen. 's Lands belang eischt, dat de vrijwillige leening
 „slagen zal, en het eigen belang der bezittenden wijst in dezelfde richting.”

Geheel hetzelfde geldt ook voor de thans uit te geven leening.

☞ Men raadplege verder het Prospectus. ☞

NEDERLANDSCHE BANKINSTELLING
 VOOR WAARDEN BELAST MET VRUCHTGEbruik EN PERIODIEKE UITKEERINGEN
 S-GRAVENHAGE

Directie: R. SCHWARZ en Mr. H. R. van MAASDIJK

Geplaatst Kapitaal *f* 5.000.000,— Reserves *f* 700.000,— Pandbrievenkapitaal ruim *f* 20.000.000,—

4½ EN 5% PANDBRIEVEN TEGEN BEURSKOERS

KONINKLIJKE STEARINE KAARSENFABRIEK GOUDA
 GOUDA

GOUDA KAARSEN — NACHT-, THEE- EN SCHEMERLICHT
 STEARINE — KAARSENPIJT — OLEINE
 CHEMISCH ZUIVERE EN ALLE ANDERE SOORTEN GLYCERINE

